गाउँपालिका अध्यक्ष श्री बोधबिक्रम जि.सी. ज्यूबाट
बाह्रौं गाउँसभामा पेश भएको
आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को
नीति तथा कार्यक्रम

चिङ्गाड गाँउपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
अवलचिङ्ग, सुर्खेत

बाह्रौं गाउँ सभा
१० असार २०७९

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु,

संविधान सभाबाट नेपालको संविधान जारी भएपछि संबैधानिक व्यवस्था बमोजिम दोस्रो पटक स्थानीय तहको निर्वाचन देशैभर एकैपटक सम्पन्न भएको छ। यसै अन्तर्गत यस चिङ्गाड गाउँपलिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सबै

वडामा वडा अध्यक्ष र सदस्यहरुको निर्वाचन स्वतन्त्र, निष्पक्ष, स्वच्छ, भयरहित र शान्तीपुर्ण वातावरणमा सम्पन्न भई सिङ्गो गाउँसभा र कार्यपालिका समेत गठन भएको छ। यस आवधिक निर्वाचनले संघिय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थालाई जगैदेखि बलियो बनाएको छ भने नेपालको संविधान राजनितिक प्रणालीमा हामी सबैको स्वामित्व स्थापित गराएको छ। नागरिकको घरदैलोमा सेवा प्रवाह गर्ने स्थानीय तहको निर्वाचनबाट नयाँ जनादेश सहित स्थानीय सरकार गठन भएसंगै लोकतान्त्रीक मुल्य र मान्यतामा आधारीत समाजबाद प्रति प्रतिबद्ध रहँदै दिगो शान्ती, सुशासन, विकास र समृद्धिको चाहना पुरा हुने सवल आधार प्राप्त भएको छ।यस सुखद अवसरमा गरिमामय बाह्रौं गाउँ सभामा अध्यक्षको हैसियतले सम्बोधन गर्न पाउँदा मलाई एकातीर निकै भारी जिम्मेवारी बोध भएको छ भने अर्कोतर्फ गर्वको अनुभूति भएको छ।

देशको रक्षा तथा प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र र गणतन्त्रका लागि कहिले जहाँनिया शासन, कहिले पंचायती व्यवस्था त कहिले निरङकुश राजतन्त्र विरुद्ध भुमिगत एवं अर्ध भूमिगत निर्वासनमा बसेर नेपाली जनताबाट पटक पटक भएका जनआन्दोलन, जनयुद्ध तथा सशस्त्र संघर्षको क्रममा ज्यान उत्सर्ग गर्नुभएका महान सहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु। विभिन्न संघर्षमा परि घाइते तथा अपाङ्ग हुनुभएका योद्धाहरुको पुर्ण स्वास्थ्य लाभको कामना एवं पिडित नागरिकहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु। साथै राजनितिक दल, नागरिक समाज, बुद्धिजिवि, विद्यार्थी, व्यापारी, मजदुर, किसान लगायत सम्पुर्ण नेपाली दिदिबहिनी दाजुभाइहरुको योगदानलाई हार्दिक स्मरण गर्दछु।

स्थानिय तह सदस्य निर्वाचन –२०७९ अन्तर्गत यस चिङ्गाड गाउँपालिकाको निर्वाचन सफलतापुर्वक सम्पन्न गराउन महत्वपुर्ण भुमिका निभाउनु हुने निर्वाचन आयोग नेपाल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय, राजनितिक दल, आम संचारमाध्यम, पर्यवेक्षक, विभिन्न संघसंस्था र आम मतदाता एवं नागरिकहरु सबै प्रति आभार व्यक्त गर्दछु।साथै नेपालको संविधान,२०७२ जारी भए पश्चात पहिलो स्थानीय तह निर्वाचनबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुले समृद्ध चिङ्गाड निर्माणका लागि गरेका कार्य तथा प्रयास प्रति हार्दिक आभार तथा धन्यवाद प्रकट गर्दछु।

विगतका वर्ष देखि विश्वभर महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड १९ को असर हामीले चालेका कदम र सबैको प्रयासबाट सामान्य हुँदै गएको छ। यस महामारीमा परि ज्यान गुमाएका नागरिक प्रति भावपुर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दै परिवारजनमा गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु।साथै संक्रमित र पिडित सबैमा स्वास्थ्य लाभको कामना र सहानुभूति प्रकट गर्दछु। महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि जोखिमपूर्ण परिस्थितिमा अग्रपंङ्तिमा रहेर सेवा गर्ने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, एम्बुलेन्स चालक, जनप्रतिनिधि, सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारी, शिक्षक, बुद्धिजिवि, राजनितिक दल, नागरिक समाज, विभिन्न संघसंस्था, सरोकारवाला पक्ष र सम्पुर्ण नागरिकहरुमा उच्च प्रशंसा सहित धन्यबाद ज्ञापन गर्दछु।

सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपाली जनताको अभिमतबाट हाम्रो काँधमा समृद्ध चिङ्गाड बनाउने अभिभारा प्राप्त भएको छ। आम जनताका अपेक्षाहरुलाई प्राथमिकतामा राखी उपलब्ध श्रोत र साधनहरुलाई अधिकतम सदुपयोग गर्ने लक्ष्य यो नीति तथा कार्यक्रमले अंगिकार गरेको छ। संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरुमा चिङ्गाड गाउँपालिका क्षेत्रको समग्र विकाससँग सम्वन्धित रहेर उल्लेखित भएका नीति तथा कार्यक्रम यो गाउँ सभाको नीति तथा कार्यक्रमको अभिन्न अंगको रुपमा लिईएको छ।

शान्ती, सुशासन र दिगो विकासको आकांक्षा पुरा गर्दै समृद्ध चिङ्गाड सुखी चिङ्गाड वासी बनाउने मुल ध्येयका साथ आर्थिक बर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम यस चिङ्गाड गाउँपालिकाको गरिमामय बाह्रौं सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

वार्षिक निती तथा कार्यक्रम तयार गर्दा लिईएका आधारहरु :

- नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ र ९ ले निर्दिष्ट गरेका स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारहरु,
- नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेका मौलिक हकहरु, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरु,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४,
- वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४,
- संघीय सरकारले अंगिकार गरेको पन्ध्रौं आवधिक योजनाले निर्धारण गरेका लक्ष्य, नीति तथा प्राथमिकताहरु,
- संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारले अंगिकार गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरु,
- दिगो विकासका लक्ष्यहरु,
- नेपाल सरकारबाट प्राप्त बजेट सिलिङ्ग र सोको साथमा प्राप्त बजेट तर्जुमा गर्दा लिनु पर्ने आधारहरु,
- सरोकारवालाहरु बाट प्राप्त राय/सुझावहरु,
- सहभागिता मूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत प्राप्त योजना तथा सुझावहरु,
- विगतका वर्षहरुमा सम्पन्न भएका गाउँसभाहरुबाट भएका निर्णयहरु,
- स्थानीय राजश्व परामर्श समिति, वजेट सीमा निर्धारण तथा स्रोत अनुमान समिति तथा विषयगत समितिहरुबाट प्राप्त राय सल्लाह र सुझावहरु,
- लेखा परीक्षण प्रतिवेदन लगायत विभिन्न कार्यक्रममा प्राप्त सुझावहरु,
- चिङ्गाड गाउँपालिकाका विभिन्न ऐन, नियम, कार्यविधि र निर्देशिकाहरु,

मुख्य नीतिहरु :

- "चिङ्गाडको समृद्धि, उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि" भन्ने अभिष्ठका साथ चिङ्गाडलाई आत्मनिर्भर बनाउन छिटो र उच्च प्रतिफलयुक्त तथा बहुआयामिक उत्पादनका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

- □ओलिको हर्ष, समृद्धिको आधार वर्ष□ भन्ने मुल ध्येयका साथ चिङ्गाड क्षेत्रको पहिचान र दिगो विकाससँग जोडिएका बहुपक्षिय विकासका आयोजनाहरुलाई चिङ्गाड गौरबका आयोजनाका रुपमा घोषणा गरि प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ।
- आफ्नो स्रोत साधनले सम्पन्न गर्न नसकिने प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरुको संचालनका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति र दातृ निकायहरुसँग साझेदारी गर्नका लागि समपूरक कोषमा बजेट विनियोजन गरिनेछ।
- समाजमा व्याप्त कुलत, दुर्व्यसन, विकृती तथा विसँगतिमा फसेका युवाहरुलाई रचनात्मक एवं सिर्जनात्मक कार्यमा अभिप्रेरित गर्नका लागि चिङ्गाड युवा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- उत्पादनशील तथा रोजगारीमूलक क्षेत्रमा स्रोत, साधन र लगानी केन्द्रित गरि फजुल तथा अनुत्पादक खर्च रोकी वित्तीय सुशासन कायम गरिनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका ६० वर्ष माथिका एकल पुरुषलाई मासिक एकल पुरुष भत्ता दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै नागरिकहरुलाई कोभिड १९ विरुद्धको खोप लगाई सरुवा रोग तथा महामारी रोगहरुको जोखिम न्यूनिकरण गर्न गाउँपालिका भित्रका सबै नागरिकहरुमा स्वास्थ्य सचेतना अभिबृद्धिका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुका साथै सार्वजनिक बिदाको दिनमा समेत स्वास्थ्य संस्थाहरु संचालन गर्ने प्रबन्ध मिलाइनेछ।
- कोभिडको महामारी तथा अन्य कारणले बैदेशिक रोजगारी गुमाई आफ्नो गाउँ फर्किएका नागरिकहरुलाई "हामी बनाउँछौं हाम्रो गाउँ" अभियान संचालन गर्न श्रम उपयोग हुने उच्च प्रतिफल युक्त उत्पादनमुखि रोजगार तथा स्वरोजगारका कार्यक्रमहरुलाई विशेष प्राथमिकता दिने व्यवस्था गरिनेछ।
- संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्तर स्थानीय तह बीचको सहयोग, समन्वय, सहकार्य र संवाद गर्नुपर्ने विषयलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- "घर घरमा, अर्गानिक कृषि फर्म" अभियान संचालन गरि कृषिमा व्यवसायीकरण, विविधिकरण र यान्त्रीकिकरण मार्फत उच्च मुल्य तथा उत्पादकत्व भएका अन्नबाली, तरकारी, पशुपंक्षी, फलफुल, मत्स्य र मसलाजन्य उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न जोन तथा पकेट निर्माण गरेर उत्पादन बृद्धि गर्न दिगो सिचाई, मल, विउ तथा विषादिको सहज उपलब्धता, बाली संरक्षण, व्यवसायीकरण, प्रशोधन, भण्डारण एवं बजारीकरणका लागि विशेष अनुदानका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरि बाँझो जमिन रहित पालिका बनाइनेछ।
- पालिका भित्रका सवै कृषक घरधुरीहरुलाई अनिवार्य कृषक समुहमा आवद्ध गराइनेछ।
- कृषकहरुलाई जडीबुटी पहिचान तथा खेतीमा आकर्षित गरी आम नागरिकहरुलाई आर्युवेदिक आरोग्य सेवा मार्फत योग साधना तथा ध्यान गर्न विशेष पहल गरिनेछ।
- हरेक नागरिकमा शुद्ध पिउने पानीको पहुँच बढाउन स्रोत पहिचान तथा मुहान संरक्षण गरि संचालनमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरुको नियमित मर्मत संभार र आवश्यक्ताका आधारमा नयाँ खानेपानी आयोजना संचालन गरि प्रत्येक घर, सार्वजनिक निकाय र सार्वजनिक स्थलमा मिटर सहितको धारा जडान गरिनेछ।

- गुणस्तरिय शिक्षा र स्वास्थ्यमा आम नागरिकको सहज पहुँच स्थापित गरिनेछ।
- पारिस्थितिक, पर्यावरणीय तथा भौगोलिक सन्तुलन कायम गर्दै दिगो विकासका मान्यतामा ह्रास नआउने गरि पुर्वाधार विकासलाई द्रुत मार्गबाट सम्पन्न हुने गरि संचालन गरिनेछ।
- उच्च मुल्य तथा उत्पादन भएका कृषि एवं पशुजन्य उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि, संरक्षण, संकलन, प्रसोधन, भण्डारण, विविधिकरण र बजारीकरण गर्न, नविन प्रविधि र दक्ष प्राविधिक सहित आम नागरिकको पशु तथा कृषि व्यवसायमा आकर्षण बढाउनका लागि पशु तथा कृषि स्वयं सेवकको व्यवस्था गरिनेछ।
- हाम्रो सभ्यताको जननीको रुपमा रहेका मौलिक लोककला संस्कृतिक र लोक साहित्यको संरक्षण तथा संवर्धन गरिनेछ।
- बालविवाह, जातीय भेदभाव, लैङ्गिक हिंसा लगायत सबै प्रकारका विभेद र उत्पीडनको अन्त्य गर्न सामाजिक एकता, सहिष्णुता र सद्भाव कायम गरि न्यायपुर्ण तथा समतामुलक समाजको निर्माण गरिनेछ।
- दिगो विकासको मापदण्ड बमोजिम बृहत गुरुयोजना तयार गरि जमिनलाई सडक, बजार, आवास, कृषि, वन, उद्योग, सार्वजनिक क्षेत्रमा वर्गिकरण गरिनेछ।
- टोल विकास संस्था गठन गरि सामाजिक परिचालन तथा उत्पादन सँग जोडिनेछ।
- सेवा प्रवाहमा दक्षता सहित गुणस्तर अभिबृद्धि गरि प्रभावकारीता तथा सुशासन प्रवर्द्धन गरिनेछ।
- आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक, भौतिक तथा वातावरणीय रुपमा सहज र सुलभ हुने उपयुक्त स्थानको पहिचान गरि एकिकृत वस्ती विकासको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरि प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ।
- चिङ्गाड गाउँपालिका भित्रका भूमिहिन, भूमिहिन दलित र अव्यवस्थित वसोवासीहरुलाई जग्गाधनी पुर्जा वितरण गर्ने प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ।
- जनयुद्ध तथा जनआन्दोलनका सहिद, वेपत्ता, घाइते र द्वन्द पिडितका परिवार र नागरिकहरुका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ।

क्षेत्रगत नीतिहरु :

१. आर्थिक विकास :

क) कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास :

- कृषि तथा पशुजन्य व्यवसायलाई प्रमुख उत्पादन एवं रोजगार उन्मुख बनाई आर्थिक समृद्धिको मुख्य आधार क्षेत्रको रुपमा विकास गरिनेछ।
- कृषि प्रणालीमा आधुनिकीकरण, विविधिकरण र यान्त्रीकिकरण ल्याउनुको साथै फलफूल, मसलाजन्य र तरकारी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- कृषि तथा पशु व्यवसायमा आधारित अनुदानलाई उत्पादनमा आधारित बनाइनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका प्रत्येक नागरिकहरुलाई कृर्षि समुह र सहकारीमा आबद्ध गरि पालिका भित्रका प्रत्येक टोल कृर्षि समुहमा जोडि कृषिका कार्यक्रमहरु समुह र सहकारी मार्फत लगिनेछ।
- गाउँपालिका स्तरीय एक बृहत नर्सरी स्थापना गरिनेछ।

- चिङ्गाड गाउँपालिकाको मध्य भागबाट बग्ने चिङ्गाड खोलाको संरक्षण एवं उपभोग गर्नका लागि खोलामा उत्खनन हुने नदिजन्य पदार्थको अधिकतम सदुपयोग गर्नुका साथै खोलामा पाईने माछालाई पारिस्थितिक प्रणाली र जलवायु अनुकुलन हुनेगरि आयकर ठेक्का मार्फत आन्तरिक श्रोतको दायरा बढाईनेछ।
- प्रत्येक वडामा उत्पादनको सम्भावनालाई मध्यनजर गरि एक वडा एक उत्पादन विशेष पकेट क्षेत्र वा अर्गानिक कृषि जोन निर्माण गरिनेछ।
- स्थानीय जातको रैथाने बाली कोदो, जौ, फापर जस्ता बालीलाई प्रवर्द्धन गरि रैथाने बालिको उत्पादनबाट बन्ने बस्तुलाई बजारीकरणको व्यवस्था सहित विशेष प्राथमिकता दिईनेछ।
- कृषक समूह वा सहकारीहरु मार्फत वीउ विजन, प्राङ्गारीक मल तथा जैविक विषादी उत्पादनको कार्यक्रम ल्याई विउ विजन, प्राङ्गारीक मल तथा जैविक विषादीमा गाउँपालिकालाई आत्मानिर्भर बनाइनेछ।
- कृषि तथा पशु विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा लागु गरिनेछ।
- उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न पशुहरुमा कृत्रिम गर्भाधान सेवालाई निरन्तरता दिइनेछ।
- पशु स्वास्थ्य सेवा, पशुपंक्षी रोग नियन्त्रण तथा उपचार सेवालाई प्रभावकारी वनाउन आधारभुत पशुपंछी प्रयोगशाला र गाउँघर पशु स्वास्थ्य क्लिनिक सेवा स्थापना गरिनेछ।
- कृषि, पशुपंक्षी, मत्स्य तथा जडिबुटी जन्य फर्म, समूह वा समिति दर्ता, अद्यावधिक एवं सञ्चालन गरि उत्पादीत उपजको संकलन, प्रशोधन, भण्डारण तथा बजारीकरणको आवश्यक व्यवस्था मिलाई कृषि, पशु, मत्स्य तथा जडिबुटी विकासमा जोड दिइनेछ।
- कृर्षि तथा पशुपंक्षी हाट बजार लगाउने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- पालिका भित्रका कृषकहरुका लागि सहुलियत दरमा कृषि ऋणको व्यवस्था मिलाइनेछ।

ख) उद्योग, वाणिज्य र रोजगारी :

- स्थानीय कच्चा बस्तुमा आधारीत लघु तथा घरेलु उद्योगहरुको स्थापना र संचालनमा विशेष प्रोत्साहन गरिनेछ।
- उद्यमलाई उत्पादन र उत्पादनलाई बजारसंग जोडिनेछ।
- लघु उद्यमीहरुलाई निःशुल्क वा लागत साझेदारीमा सीपमुलक तालिम, क्षमता विकास, उत्पादन प्रवर्धन, प्रविधि हस्तान्तरण लगायत विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरि उत्पादनमुलक रोजगारी र स्वरोजगारी सृजना गरिनेछ।
- श्रमिक, महिला तथा लक्षित वर्ग उन्मुख सहकारी संस्थाहरुको स्थापना र संस्थागत क्षमतामा दिगोपन अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरु गरिनेछ।
- उद्योग वाणिज्य लगायतका निजी क्षेत्रहरुसँग समन्वय तथा सहकार्य गरी उत्पादित वस्तुहरुको बजारीकरणका लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ।
- लघु, घरेलु, साना, मझौला तथा ठुला उद्योगहरुको स्थापनाका लागी सरकारी, सहकारी र निजि क्षेत्रसंग समन्वय र सहकार्य गर्दै उद्योगीहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।

- अल्लो, अदुवा, वेसार, लसुन, टिमुर जस्ता स्थानीय उपजको प्रशोधन, प्याकेजिङ्ग तथा विविधिकरण र बजारीकरणका लागि विशेष पहल गरिनेछ।

ग) पर्यटन विकास :

- समग्र पर्यटन विकासका लागि "चिङ्गाड पर्यटन विकास समिति" गठन गरिनेछ।
- धार्मिक, साँस्कृतिक तथा वातावरणीय रुपमा महत्व बोकेको मालिका क्षेत्रलाई खुला जोलोजिकल तथा बोटानिकल पार्कको रुपमा विकास गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
- एकिकृत पर्यटकिय गुरुयोजना तयार गरि सम्भाव्य पर्यटकिय क्षेत्रहरुको डिपीआर तयार गरिनेछ साथै मालिका पर्यटन पदमार्ग निर्माण, बुरुसे झरना, मालिका फलामखानी, घनघने गुफा, कदरे ओडार, उत्तरगंगा, विर्खम डाडाँ (चिया बगान), तामाखानी गुफा, देउती बज्यै मन्दिर ठाँटिबजार, मण्डली पाम्का, भैरवमन्दिर अवलचिङ्ग, शिवमन्दिर मटेला र रानीवास, छाँया क्षेत्र अवलचिङ्ग लाई पर्यटन क्षेत्रको रुपमा विकास गरिनेछ।
- पर्यटन विकासमा स्थानीय समुदाय, सहकारी क्षेत्र र निजि क्षेत्रलाई आकर्षित गरिनेछ।
- प्राकृतिक, वातावरणीय, जैविक, पुरातात्वीक, धार्मिक तथा साँस्कृतिक रुपमा महत्व बोकेका सम्पदाहरुको पहिचान, संरक्षण र प्रवर्धन गरी आवश्यक पूर्वाधारहरुको विकासमा जोड दिईनेछ।
- चिङ्गाड गाउँपालिका भित्र बसोवास गर्ने जाति एवं समुदायहरुको पहिचानको रुपमा परापुर्व काल देखि चल्दै आएका मौलिक चाड पर्व, विभिन्न मेला/जात्रा, लोक भाका, ठाडी भाका, पन्चेबाजा, जन्ते/खाँडो नाच, पैंसरी/लहरे नाच, सिंगारु नाच, रत्यौली नाच, गर्रा नाच लगायतका मौलिक रिति तथा संस्कृति र भाषाको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गरिनेछ।
- पर्यटन क्षेत्रलाई व्यवसायिकरण गर्न परम्परागत हस्तकलाका घरेलु उत्पादनमा जोड दिनुका साथै स्थानीय अर्गानीक खाना तथा आवासका लागि होमस्टे संचालन गरि ग्रामिण पर्यटन विकासलाई प्रवर्धन गरिनेछ।

घ) सहकारी विकास :

- समृद्धि संग सहकारी मुख्य ध्येयका साथ सहकारी क्षेत्रलाई उत्पादन संग जोडि सामाजिक एवं साँस्कृतिक रुपान्तरण सहित आर्थिक विकासको मेरुदण्डको रुपमा विकास गरिनेछ।
- यस गाउँपालिकामा दर्ता भई उद्देश्य बमोजिम संचालनमा रहेका सहकारी संस्थाहरुको संस्थागत दिगो विकास तथा प्रवर्धनका लागि सहकारी शिक्षा तथा क्षमता अभिबृद्धिका लागि तालिम, गोष्ठी, सेमिनार तथा कार्यशाला आयोजना गर्नुका साथै सहकारी कर्मीहरुविच ज्ञान, सिप र अनुभव आदान प्रदानका लागि अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम गरिनेछ।
- कृषि, पशुपालन, जडीबुटी, श्रम तथा उपभोक्ता सहकारी संस्था स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।

- सहकारी संस्था मार्फत अनुदान तथा प्रोत्साहनमा आधारित विउ विजन, मल, विषादी, प्रविधि तथा ज्ञानको सहज उपलब्धता स्थानीय उपजको खरिद, विक्री तथा बजारीकरण गर्न कृषि एम्बुलेन्स र कृर्षक पैंचो पसल संचालन गरिनेछ।
- स्थानीय उपजको संकलन तथा भण्डारणका लागि सहकारी घर निर्माण गरिनेछ।
- सहकारी संस्थाहरुको नियमित नियमन गरी दण्ड र पुरस्कृतको नीति लिइनेछ।
- सहकारी संस्थाहरुको सेयर सदस्य, पुंजी, उद्देश्य तथा कार्यक्षेत्रका आधारमा मर्ज (विलय) गराउने र नियमित कारोवार नगरेका निष्कृय सहकारी संस्थाहरुलाई खारेज गर्ने नीति लिइनेछ।

ङ) राजश्व :

- करका सबै क्षेत्रहरुलाई करको दायरामा ल्याउनुका साथै सम्भावित करयोग्य क्षेत्रहरुको अध्ययन तथा पहिचान गरि करको दायरा फराकिलो बनाइनेछ।
- स्थानिय वजार र व्यवसायीहरुलाई प्रोत्साहान गर्दै आ.व. २०७९/०८० को सुरुवात देखि व्यवसाय करलाई अभियानको रुपमा संचालन गरिनेछ।
- करदाता शिक्षालाई व्यापक र प्रभावकारी बनाइनेछ।
- नियमित र सबै भन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गरिनेछ।
- राजश्व प्रणालीलाई चुस्त र व्यवस्थित गर्न प्रविधि मैत्री बनाइनेछ।

च) बजेट तथा स्रोत परिचालन :

- उच्च उत्पादन र आय हुने क्षेत्र तथा स्रोतहरुको पहिचान गरी व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
- कार्यालयको लेखा, महालेखा परिक्षकको कार्यालयले तोकेको ढाँचामा व्यवस्थित, वैज्ञानिक र प्रणालीवद्ध गर्न **EFT सहित suTRA** सफ्टवेयरलाई थप प्रभावकारी बनाई वित्तीय अनुशासन सहितको पारदर्शिता र वित्तीय जवाफदेहिताको नीति अवलम्बन गरि सुशासन कायम गरिनेछ।
- पालिका, विषयगत शाखा, वडा कार्यालय तथा पालिका मातहतका कार्यालयहरुबाट प्रवाह हुने सेवा र कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरुको सञ्चालन, व्यवस्थापन र भुक्तानी प्रणालीलाई प्रविधिमैत्री र सहज बनाई एकरुपता कायम गरिनेछ।
- बेरुजु तथा सम्परिक्षण समयमै गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

२. सामाजिक विकास :

क) लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

अ) दलित तथा विपन्न उत्थान कार्यक्रम :

- विपन्न, दलित र पिछडिएको वर्ग र क्षेत्रको उत्थानका लागि स्थानीय सीपमा आधारित रोजगारमुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- दलित तथा विपन्न वर्गमाथि हुने सबै प्रकारका भेदभाव, विभेद, छुवाछुत, अन्याय र उत्पीडनको अन्त्य गरिनेछ।

आ) अपांगता लक्षित कार्यक्रम :

- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको पहिचान तथा वर्गीकरण गरि अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण गरिनेछ।
- कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा प्रवाह र भौतिक संरचनाहरु निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री बनाइनेछ।
- अपाङ्ग विद्धार्थीहरुलाई शैक्षिक प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

इ) बालबालिका लक्षित कार्यक्रम :

- गाउँपालिका स्तरीय बाल संजाल, वडा स्तरिय शाखा गठन गरि वाल संजाल मार्फत वालवालिकाको सृजनात्मक, रचनात्मक, नैतिक तथा बौद्धिक क्षमता अभिबृद्धि गरि सर्वाङगीण विकासमा जोड दिइनेछ।
- बिहाबारी बिस बर्ष पारी भन्ने अभिष्टलाई सार्थक पार्न बालबिबाहलाई पुर्ण रुपमा निरुत्साहित गरि बालबिबाह मुक्त गाउँपालिका बनाउने अभियान संचालन गरिनेछ।
- स्थानीय सरकार संचालनमा बालमैत्री शासनलाई प्राथमिकता दिईनेछ।
- छोरी जन्म बचत कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिइनेछ।

ई) जेष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रम :

- जेष्ठ नागरिकहरुको अनुभव आदान प्रदान तथा भेटघाट थलोका रुपमा जेष्ठ नागरिक भेटघाट कक्ष स्थापना गरिनेछ।
- ६० वर्ष माथिका एकल पुरुषहरुलाई एकल पुरुष भत्ता वितरणलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ७० वर्ष माथिका सबै जेष्ठ नागरिकहरुलाई निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

उ) महिला लक्षित कार्यक्रम :

- पालिका भित्रका युवा महिलाहरुलाई श्रम रोजगार तथा जिविकोपार्जनमा सहयोग गर्ने हेतुका साथ महिला उद्यमी रोजगार कार्यक्रम मार्फत न्युनतम रोजगारीको सुनिश्चितता गरिनेछ।

- संगठित संस्था, महिला समुहहरु सँगको समन्वय तथा सहकार्यमा तालिम, गोष्ठी, सेमिनार लगायतका कार्यक्रमहरु संचालन मार्फत उत्पादनमुलक क्षेत्रमा आवद्ध गरि रोजगार वा स्वरोजगार बनाइ आत्मनिर्भर गराइनेछ।

ऊ) युवा लक्षित कार्यक्रम :

- युवाहरुको ज्ञान, सिप र क्षमतालाई उपयोग गर्न तथा कुलतबाट टाढा राखी सकारात्मक तथा रचनात्मक ढंगले समृद्ध चिङ्गाड निर्माणमा जोड्न चिङ्गाड युवा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- प्रत्येक वडामा यूवा कार्यदल गठन गरी उत्पादन र पुर्वाधार विकासमा परिचालन गरिनेछ।
- प्रधानमन्त्री र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम उत्पादनमुलक क्षेत्र संग जोडिनेछ ।

ख) शिक्षा :

- चिङ्गाड गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालनमा रहेका माध्यामिक विद्यालयहरु मध्येबाट उत्कृष्ठ कार्यसम्पादन लगायतका मापदण्ड भित्र रहि एक चिङ्गाड अध्यक्ष नमुना विध्यालय बनाउने नीति लिईनेछ ।
- चिङ्गाड क्याम्पस स्थापनाका लागि आवश्यक तयारी गरिनेछ।
- सशर्त अनुदान मार्फत प्राप्त पालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुको शैक्षिक स्तरमा अभिवृद्धि गर्न मा.वि. तहका विद्यालयमा ई-लाइब्रेरी, सुचना प्रविधि र विज्ञान प्रयोगशाला छनौट गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- पढाई व्यवस्थापन कार्यविधि मार्फत शिक्षक व्यवस्थापन गरि पढाईको गुणस्तरमा सुधार गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पालिका भित्रका उच्च शिक्षा अध्ययन (चिकित्सक, इन्जिनियर, चार्टर एकाउन्टेन्ट, पशु तथा कृषि प्राविधिक) गर्न अति विपन्न, दलित वर्ग र समुदायका जेहेन्दार विद्यार्थीहरुलाई चिङ्गाड छात्रवृत्ति कार्यक्रम मार्फत प्रोत्साहन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुको स्तर उन्नतिका लागि साधन स्रोतले सम्पन्न बनाउदै लगिनेछ ।
- पालिका भित्र प्राविधिक शिक्षा संचालन भएका विद्धालयहरुलाई कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- शिक्षक विद्यार्थी अनुपातका आधारमा सामुदायिक विद्यालयहरुमा शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा विद्यालयलाई विलय (मर्ज) गराउने नीतिलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा लिईनेछ ।
- सशर्त अनुदानमा प्राप्त बजेट मार्फत सामुदायिक विद्यालयहरुमा अध्ययनरत छात्राहरुलाई प्रोत्साहन गर्न स्यानिटरी प्याड किशोरीको हातमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

- पढने बानीको विकास गर्न र पुस्तकालय व्यवस्थापन गर्न सामुदायिक अध्ययन केन्द्रलाई सवलीकरण गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्न सक्ने सामुदायिक विद्धालयमा कार्यरत प्र.अ., शिक्षक, स.का. र का.स. मध्ये १/१ जनालाई सम्मान गरिनेछ ।
- पालिका स्तरीय शैक्षिक अक्षय कोषको स्थापना गरिनेछ ।

ग) स्वास्थ्य तथा सरसफाई :

- स्वास्थ्य सेवालाई सर्वसुलभ पहुँचयोग्य र विश्वसनिय गराउन स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्रणालिगत सुधार गरी प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा एम्बुलेन्स सेवा र आधारभुत प्रयोगशाला सेवा संचालन गरिनेछ ।
- वडा न ४ मा स्वास्थ्य संस्था स्थापना गरिनेछ ।
- प्राथामिक स्वास्थ्य केन्द्र अवलचिङ्गबाट चिकित्सकिय विशेषज्ञ सेवा संचालन गरिनेछ ।
- मेरो स्वास्थ्य विमा म गर्छु अभियान संचालन गर्न जनप्रतिनिधि र राष्ट्रसेवक कर्मचारीले अनिवार्य स्वास्थ्य बिमा गरि सम्पुर्ण नागरिकहरुलाई स्वास्थ्य विमा अभियानमा जोडिन अभिप्रेरित गरिनेछ ।
- अशक्त, ज्येष्ठ नागरिक, आर्थिक र सामाजिक रुपमा विपन्न वर्ग तथा अन्य लक्षित समुहका लागि विशेष स्वास्थ्य सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
- आधारभुत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क रुपमा उपलब्ध गराउन स्वास्थ्य संस्थामा तोकिएका औषधीको नियमित आपुर्ति गरि बिरामीको संख्या तथा रोगको आधारमा औषधीको माग आपुर्तिमा सन्तुलन गरिनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै क्षेत्रमा आधारभूत तथा विशिष्ट स्वास्थ्य सेवाको पहुँच विस्तार गर्न सरकारी, सामुदायिक, गैरसरकारी तथा निजि क्षेत्रहरु संग सहकार्य र समन्वय गरिनेछ।
- समुदाय स्तरमा महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेवीकाहरुको मनोबल बढाउन प्रोत्साहन गरिनेछ।
- गर्भवती/सुत्केरी आमाहरुलाई पोषण तथा स्वस्थ्य सेवामा पहुँच अभिबृद्धि गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमहरु (बाल तथा मातृ मृत्युदर घटाउन, सुरक्षित मातृत्व, बालस्वास्थ्य, बहुक्षेत्रिय पोषण, परिवार नियोजन, खोप कार्यक्रम, सरुवा रोग तथा नसर्ने रोग नियन्त्रण) लाई प्रर्वद्धनात्मक, उपचारात्मक र प्रतिरोधात्मक प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ ।
- पालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा ईन्टरनेटको पहुँच बृद्धि, विधुतीय स्वास्थ्य सुचना प्रणाली सुधार र प्रविधियुक्त बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका जेष्ठ नागरिक, अशक्त नागरिक र आधारभुत स्वास्थ्यको पहुँच नपुगेका नागरिकहरुका लागि निःशुल्क घुम्ती स्वास्थ्य शिविर संचालन गरि विषेशज्ञ सेवा बस्ती स्तरमा पुर्याईनेछ।

- स्वच्छता भित्र स्वस्थ नागरिक जीवन यापनका लागि फोहोरमैला विहिन वातावरणको सिर्जना गर्न सरकारी, गैरसरकारी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज र आम नागरिकको सहभागिता, समन्वय र सहकार्यमा नागरिक सचेतनाका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- फोहोरमैलाको दिर्घकालिन व्यवस्थापनका लागि आवश्यक ल्यान्ड फिल साइट (फोहोर विसर्जन स्थल) को सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
- गाउँपालिकामा महामारी रोगहरुको पहिचान खोजपडताल तथा प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा कोष स्थापना गरिनेछ।

घ) खेलकूद विकास :

- स्वास्थ्यका लागि खेलकुद राष्ट्रका लागि खेलकुद भन्ने राष्ट्रिय मुल नारालाइ आत्मसाथ गरि खेलकुदको संस्थागत विकासका लागि चिङ्गाड खेलकुद विकास समितिलाई खेलकुद क्षेत्रमा युवालाई परिचालित गरि सकृय बनाईनेछ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उचित स्थानमा खेलकुद मैदान निर्माणका लागि क्षेत्र निर्धारण गरिनेछ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु संगको सहकार्यमा खेलकुद कार्यक्रम संचालन गर्न, आन्तरिक तथा बाह्यय प्रतियोगिता तथा कार्यक्रममा सहभागी हुन एवम खेलकुद प्रतियोगिता गर्न गराउन प्रोत्साहन गरिनेछ।

ङ) संस्कृति र साहित्य :

- हाम्रो चिनारी तथा पहिचानको रुपमा स्थापित मौलिक लोक कला स्कृति र लोक साहित्यको संरक्षण, संवर्धन र विकास गर्न चिङ्गाड सांस्कृतिक संग्राहलय सहितको चिङ्गाड साँस्कृतिक घर निर्माण गरिनेछ।
  - लोक संस्कृति र लोक साहित्यमा महत्वपुर्ण योगदान पुर्याएका पुराना तथा नयाँ पुस्ताका कलाकार, साहित्यकार र संस्कृति कर्मिलाई सम्मान र नव प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम गरिनेछ।
  - हाम्रो सभ्यताको जननी मानीने संस्कृतिको पहिचान तथा खोज अनुसन्धानका लागि सांस्कतिक कार्यशाला आयोजना गरि विभिन्न कार्यपत्र तथा सोधपत्र मार्फत चिङ्गाड चिनारी तयार गरिनेछ।
  - मौलिक लोक कला स्कृति र लोक साहित्यको संरक्षण, संवर्धन र विकास गर्न चिङ्गाड सांस्कृतिक विकास समिति गठन गरिनेछ।

३. पूर्वाधार विकास :

क) सडक तथा पुल :

- गाउँपालिका स्तरको चिङ्गाड चक्रपथ निर्माणका लागि यसै आर्थिक बर्षमा सम्भाव्यता अध्ययन तथा डिपीआर तयार गरिनेछ।

- सबै वडा तथा गाउँहरु जोड्न् गरि कृषि सडक संजाल विस्तार गरिनेछ।
- वडास्तरीय,पालिका स्तरीय, प्रदेश स्तरीय सडकको गुरुयोजना बनाई वर्गिकरण गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको कार्यालय देखि सबै वडा जोड्ने सडकहरुको स्तरोन्तिलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ।
- सबै खाले सडक,पदमार्ग,गोरेटा बाटाहरुको नियमित, आवधिक तथा आकस्मिक मर्मत सम्भार कार्यलाई नियमित गरिनेछ।
- चिङ्गाड खोला र यसका सहायक खोलाहरुमा आवश्यक स्थानमा झोलुङ्गे पुल, ट्रस तथा पक्की पुल निर्माण गरिनेछ।

ख) खानेपानी तथा सिंचाई :

- पालिका भित्र खानेपानी संचालन तथा व्यवस्थापन गर्नका लागि चिङ्गाड बृहत खानेपानी उपभोक्ता समिति गठन गरिनेछ।
- पानीका मुहान संरक्षण,स्वछ गुणस्तरीय खानेपानीलाई जोड दिईनेछ।
- शुद्ध खानेपानीको प्रयोगका लागि चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- प्रत्येक नागरिकहरुमा शुद्ध खानेपानीको पहुँच बृद्धि गर्न संचालनमा रहेका खानेपानी योजनाहरुको संरक्षण तथा नियमित मर्मत संभार गर्नुका साथै आवश्यक सबै ठाउँमा नयाँ खानेपानीका योजना निर्माण गरि हरेक घर, सार्वजनिक स्थल तथा कार्यालयहरुमा मिटर सहितको धारा जडान गरिनेछ।
- खोला, मुहान तथा बर्षादको पानी संरक्षण गरि नहर र पोखरी निर्माण गरी बृहत सिंचाई,सरल थोपा सिंचाई, फोहोरा सिंचाई, अपटेक सिंचाई आदीबाट कृषियोग्य सबै भूमिमा बाह्रै महिना पुग्ने सिंचाइको प्रवन्ध मिलाइने छ।

ग) विद्युत/उर्जा :

- चिङ्गाड उज्यालो कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नका लागि यसै वर्ष बिद्युत आपुर्ति गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाईनेछ ।
- बैकल्पिक उर्जाका कार्यक्रमहरुलाई प्रर्वद्धन गरिनेछ ।

४. वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

क) वन र वातावरण :

- बन क्षेत्र, सडक किनारा,खोला क्षेत्र र सार्वजनिक स्थालहरुमा बृक्षारोपण गरि वन, वुट्यान र बृक्षले भरिभराउ हरियाली चिङ्गाड बनाइनेछ।
- बन क्षेत्र, सरकारी, पर्ती, ऐलानी तथा सार्वजनिक जग्गाहरुमा फलफुल, जडिबुटी तथा मसलाजन्य बोट विरुवाहरु वृक्षारोपण गरि रोजगारी सृजना गरिनेछ।
- सामूदायिक वनहरुको भुमिकालाई संस्थागत शसक्त बनाई पारिस्थतिक प्रणाली, जैविक विविधता तथा पर्यावरणीय सन्तुलन कायम गरि पर्यापर्यटन प्रवर्धन,वातावरण संरक्षण र जलवायु अनुकुलनमा जोड दिइनेछ।
- वन तथा वातावरणमा प्रत्यक्ष रुपमा प्रभाव अयोजनाहरु संचालन गर्दा क्षतिको क्षतिपुर्ति स्वरुप विरुवा रोपण तथा संरक्षण गर्ने निति लिइनेछ।

ख) भू तथा जलाधार संरक्षण :

- मुल/मुहान, पोखरी, खोलानाला, भूमिगत जल तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण र संवर्द्धन गरिनेछ।
- वर्षाद तथा खोलानालाको पानी संकलन गरि जमिनको रिचार्ज गर्न,वातावरण संरक्षण,पारिस्थिक प्रणाली सन्तुलन एवं जलवायु अनुकुलन गर्न जलाधार क्षेत्रका उपल्ला भाग, लेख/डाँडा, सुख्खा ठाउँ र खोला क्षेत्रमा पुराना पोखरी संरक्षण, नयाँ पोखरी तथा ड्याम निर्माण गरिनेछ।
- बाढी र पहिरोको जोखिम न्युनिकरण गर्न खोला तटीय क्षेत्र, पहिरोको जोखिम क्षेत्र, सडक किनारा लगायतका क्षेत्रमा तटबन्धन, जाली, पर्खाल लगाउनुका साथै बृक्षारोपण गरिनेछ।
- भू संरक्षणका लागी जमिनको खण्डीकरणलाई निरुत्साहित गरि चक्लाबन्धीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सम्पुर्ण सार्वजनिक जग्गाहरुको लगत कायम गरि संरक्षण गरिनेछ।

घ) विपद व्यवस्थापन :

- प्राकृतिक,विपद, प्रकोप तथा जोखिम न्यूनिकरण गर्न सचेतना अभिबृद्धि, विपद व्यवस्थापन समिति, जनप्रनिधि, प्रशासनिक संयन्त्र, नागरिक समाज र आम नागरिको भुमिकालाई सशक्त बनाई विपद व्यवस्थापन कोषमा प्रयाप्त बजेट विनियोजन गरिनेछ।
- प्रकोप, विपद तथा जोखिम व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता बढाउनुका साथै पालिका स्तरीय र वडास्तरीय विपद व्यवस्थापन समितिलाई थप क्रियाशिल वनाइ विपद तथा जोखिम न्यूनिकरणको पूर्वतयारी लाई व्यवस्थित बनाइनेछ।
- विपदले निम्त्याउन सक्ने आपतकालिन अवस्थाको सामना गर्न नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, लायन्स क्लव अफ इन्टरनेसनल, नेपाल जेसीज, उद्योग वाणिज्य संघ,सुरक्षा निकाय, गैर सरकारी संस्था,

स्वास्थ्य चौकी तथा अस्पताल, नागरिक समाज र आम संचार मध्याम संग Rapid Response Team (RRT) बनाई समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।

- आगलागी, भूकम्प, चट्याङ, महामारी रोग, बाढी, पहिरो आदिको संभावना, जोखिम र यसको न्यूनिकरण तर्फ पुर्व तयारी एवं जनचेतना अभिबृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि मानविय, भौतिक एवं प्राविधिक स्रोत साधन तथा सुचना प्रणाली र प्रविधिको यथोचित्त प्रवन्ध मिलाइनेछ।

५. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाहर सुशासन :

- गाउँकार्यपालिका तथा वडा कार्यालयहरुका स्थायी संरचनाहरु निर्माण गरिनेछ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयको कार्यसम्पादन तथा सेवा प्रवाहको स्तरलाई थप पारदर्शि, जवाफदेहि र उत्तरदायि बनाउनका लागि गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा डिजिटल बडापत्र निर्माण गरिनेछ।
- एक वडा एक प्राविधिकको नीतिलाई अबलम्वन गरिनेछ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणालीलाई अनिवार्य अनलाईन प्रविष्टि प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।
- सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुलाई बैंकिङ्ग प्रणाली मार्फत मात्र रकम भुक्तानी गरिने व्यवस्थालाई सहज र प्रभावकारी बनानाइनेछ।
- सुशासन कायम गर्न नागरिक वडा पत्र, उजुरी र गुनासो सुनुवाई मार्फत सेवा प्रवाहमा निरन्तर सुधार ल्याइनेछ।
- वित्तीय अनुशासन र पारदर्शिता कायम गर्ने प्रतिबद्धता सहित लेखापरीक्षण प्रतिवेदनका सुझावहरुको पालना गरिनेछ।
- बेरुजु न्यूनीकरण तथा फछ्र्यौटका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- प्रोत्साहन, पुरस्कार र दण्डको नीतिलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।
- न्याय सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन न्यायिक समिति व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- प्रभावकारी सेवा प्रवाह, क्षमता विकास र संघीयताको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि अन्तर निकाय समन्वयमा जोड दिईनेछ।
- गा.पा.बाट संचालित विभिन्न योजना कार्यक्रम र सेवा प्रवाहमा निरन्तर सुधार ल्याउन चौमासिक रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- सर्वसाधारण जनताको पहुँचमा वडा कार्यालयको सेवालाई प्रभावकारी बनाउदै कार्यालयहरुलाई प्रविधि मैत्री बनाउने र वडा कार्यालयहरुको पूर्वाधार विकास गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेका, भोगचलन तथा संरक्षरणमा रहेका भवन, जग्गा जमिन र प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण, सम्वर्द्धन र प्रवर्द्धन गरिनेछ।

- काम कार्वाहीमा पारदर्शिताका लागि पत्रपत्रिका, वेभसाइट, सूचना तथा रेडियोबाट प्रकाशन/प्रसारण गरी पालिकाबासी नागरिकलाई सुसुचित गरिनेछ।
- भ्रष्टाचारमुक्त गाउँपालिका बनाउन शुन्य सहनशिलताको नीति लिईनेछ।
- सामुदायिक प्रहरी साझेदारी कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ।
- गाउँपालिका भित्र र मातहतका कार्यालयमा कार्यरत सम्पुर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारी स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई कार्यचाप र कार्यसम्पादनका आधारमा विशेष प्रोत्साहन गर्ने निति लिईनेछ।
- सूचना मैत्री प्रविधिको प्रयोग गरी सेवालाई छिटो र छरितो, चुस्त, दुरुस्त एवं पारदर्शी रुपमा प्रवाह गर्ने नीति लिइनेछ।
- सुचना प्रविधिको अत्यधिक उपयोग गर्न सुचना व्यवस्था प्रणालीमा स्तरोन्नती, डिजिटल प्रोफाइल निर्माण गरिनेछ।
- चिङ्गाड गाउँपालिका भित्रका असाहय र विपन्न नागरिकलाई निःशुल्क कानुनी सेवा दिइनेछ।
- न्यायीक प्रवर्धन तथा सामाजिक न्याय एवं समन्याय कायम गर्न न्यायीक अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

६. मानव संसाधन विकास तथा व्यवस्थापन :

- यस गाउँपालिका भित्रका जनप्रितिनिधिहरु, विषयगत शाखा, वडा कार्यालय र पालिका मातहतका कार्यालयहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरु, सबै तहका शिक्षकहरुको व्यक्तिगत तथा संस्थागत क्षमता विकासका लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, कार्यशाला, अध्ययन तथा अवलोकन भ्रमण संचालन गरिनेछ।
- कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन अभिवृद्धि गरी उच्च मनोवलका साथ सेवाप्रति समर्पित गराउन कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीलाई अवलम्वन गर्ने नीति लिईनेछ।
- पालिका, वडा र मातहतका कार्यालय तथा सेवा केन्द्रबाट हुने सेवाप्रवाहको प्रभावकारी नियमनको लागि अनुगमन समितिलाई थप क्रियाशील बनाइनेछ।
- समयानुकूल ढंगले कर्मचारीको वृत्ति विकास, सरुवा तथा बढुवा लगायत जिम्मेवारीमा हेरफेर गरी कार्यसम्पादनमा चुस्तता ल्याइनेछ।
- शिक्षित युवाहरुलाई निजामती सेवा तथा शिक्षक सेवामा आकर्षण बढाउन लोक सेवा र शिक्षक सेवाका अभिमुखिकरण कक्षाहरु संचालन गरिनेछ।

प्रस्तुत् नीति तथा कार्यक्रम बाट"समृद्ध चिङ्गाड र सुखी चिङ्गाड बासी"को अभिष्ट पुरा गर्ने मार्ग प्रशस्त भई समतामुलक र समन्याय युक्त समाज सहित दिगो विकास र सुशासन कायम हुने विश्वास सहित सम्बद्ध सबै पक्षबाट सहयोग, सहकार्य र समन्वय हुने अपेक्षा राखेको छु।

धन्यबाद ।

सभा अक्ष्यक्ष
बोधबिक्रम जि. सी
गा.पा अध्यक्ष

अनुसुची ६

(दिग्दर्शनको दफा ५.५.३ सँग सम्बन्धित)

चिंगाड गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन

चिंगाड गाउँपालिकाको अर्थसम्बन्धि प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना : चिंगाड गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को अर्थ सम्बन्धि प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम बाह्रौ गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम आर्थिक ऐन, २०७९ रहेको छ ।

(२) यो ऐन २०७९ साल श्रावण १ गतेदेखि गाउँपालिका क्षेत्रमा लागुहुनेछ ।

२. सम्पति कर : गाउँपालिकाका क्षेत्रभित्र अनुसुची (१) बमोजिम एकिकृत सम्पति कर, घरजग्गा कर लगाईने र असुल उपर गरिनेछ ।

३. भुमि कर (मालपोत) : गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका जग्गामा त्यस्तो जग्गाको उपभोगका आधारमा अनुसुची (२) बमोजिम भुमि कर (मालपोत) लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । (एकिकृत सम्पति कर लगाएको अवस्थामा भुमि कर नलाग्ने)

४. घरजग्गा बहाल कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पुरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा त्यस्तो बहाल रकममा अनुसुची (३) बमोजिम घरजग्गा बहाल कर लगाइने र असुल गरिनेछ ।

५. व्यवशाय कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवशाय, वा सेवामा पुँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसुची (४) बमोजिम व्यवशाय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

६.जडिबुटि, कबाडि र जीवजन्तु कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटि, वनकस, कवाडी माल, र प्रचलित कानुनले निषेध गरिएको जीवजन्तु बाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ,प्वाँख, छाला जस्ता बस्तुको व्यवशायिक कारोवार गरेवापत अनुसुची (५) बमोजिमको कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

७. सवारी साधन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसुधी (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाइनेछ । उक्त कर सम्बन्धित प्रदेशले असुल उपर गरि अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थाप ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय तहको विभाज्य कोष मार्फत गाउँपालिकाको संचित कोषमा बाँडफाँड गर्नुपर्नेछ ।

८.विज्ञापन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसुची (७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । यसरी कर संकलन गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम सम्बन्धित प्रदेशले निर्धारण गरेको विज्ञापन कर समेत संकलन गरि प्रदेश विभाज्य कोषमा राजश्व बाँडफाँड गर्नुपर्नेछ ।

९. मनोरञ्जन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरञ्जन व्यवशाय सेवामा अनुसुची (८) बमोजिम व्यवशाय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । यसरी कर संकलन गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम

सम्बन्धि प्रदेशले निर्धारण गरेको विज्ञापन कर समेत संकलन गरि प्रदेश विभाज्य कोषमा राजश्व बाँडफाँड गरिनेछ ।

१०.बहाल विटौरी शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका हाटबजार, पसल वा सरकारी जग्गामा अनुसुची (९) मा उल्लेख भए अनुसार बहाल विटौरी शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

११. पार्किग शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किग सुविधा उपलब्ध गराए बापत अनुसुची (१०) बमोजिम पार्किग शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

१२.ट्रेकिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपप्लायर र र्याहफ्टिङ्ग शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र ट्रेकिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपप्लायर र र्याहफ्टिङ्ग सेवा वा व्यवशाय संचालन गरेवापत अनुसुची (११) बमोजिमको शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

१३. सेवा शुल्क, दस्तुर : गाउँपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका अनुसुची १२ मा उल्लिखित स्थानीय पुर्वाधार र उपलब्ध गराइएकोमा सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसुचीमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

१४. पर्यटन प्रवेश शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण गरेका उद्यान, पार्क, चिडियाखाना, ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक सम्पदा, संग्रहालय जस्ता सम्पदा उपयोग गरे वापत पर्यटकहरुबाट अनुसुची १३ मा उल्लिखित दरमा पर्यटन प्रवेश शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

१५. कर छुट : यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनैपनि किसिमको कर छुट दिईने छैन ।

१६. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि : यो विधेयकमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।

अनुसुची २

चिङ्गाड गाउँपालिका
अवलचिङ्ग सुर्खेत

राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन, २०७९।८०

(क) पृष्ठभूमि

सुर्खेत जिल्लामा रहेका नौ वटा स्थानीय तह मध्ये सवै भन्दा सानो एवं उच्च पहाडी क्षेत्रमा पर्ने र कृषि, पशु तथा पर्यटनको उच्च संभावना भएको गाउंपालिका नै हाम्रो चिङ्गाड गाउँपालिका हो । गाउंपालिकाका नागरिकका आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति गर्न आवश्यक पर्ने आन्तरिक एवम् भरपर्दो श्रोतको रुपमा राजस्व रहेको हुन्छ । नेपालको संविधानमा उल्लेख भएका मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्वान्त र नीतिको कार्यान्वयन गर्न एवम् सवृद्ध चिङ्गाड, सुखी चिङ्गाडबासी को नारालाई ब्यवहारमा रुपान्तरण गर्ने कार्यमा सहयोग पुयाउनका लागि संविधानले परिकल्पना गरेको राजस्व नीति, राजस्वका विश्वब्यापी मान्यता एवम् हाम्रो स्थानीय अवस्था समेतलाई आधार लिई स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६५, स्थानीय तहको बार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित) को दफा ५.२ को १ र २ बमोजिम तोकिएको समिति र समितिका काम, कर्तब्य र अधिकार क्षेत्र अनुसार राजस्वको विश्लेषण गरी राजस्व नीति र करका आधारहरु तय गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

(ख) राजस्वको मौजुदा अवस्थाको विश्लेषण

चालु आ.व.२०७८।०७९ जेष्ठ मसान्त सम्मको अवस्था हेर्दा पालिकाको आन्तरिक राजस्व खातामा संकलित कर १३०५००१ देखिएको छ । पालिकाले हाल सेवाशुल्क ,मालपोत असूली, घरवहाल कर, सवारी साधन कर, वन रोयल्टी, दहत्तर बहत्तर वापत लगायतका कर मात्र असूलीमा रहेका छन भने श्रोत अनुमान एवं बजेट सिमा निर्धारण समितिवाट पारीत राजश्व अनुमान समेतलाई आधार मानी एकीकृत सम्पतीकर लगाईएकोमा उक्त कर पालिका स्तरमा मालपोत करका रुपमा उठाईएको छ र उक्त कर निरासा जनक रहेको छ । यस अवस्थामा आन्तरिक उत्पादन र आयमा आधारित करको वृद्धि गर्दै जानु पर्ने देखिन्छ भने करप्रशासन र करदाता दुवै पक्षमा ब्यवसायिकता, ईमान्दारिता, पारदर्शिता, स्वच्छता र सदाचारिता कायम गर्न आवश्यक छ ।

(ग) राजश्व नीतिहरु

गत आ.व. र चालु आ.व.समेतको राजश्वको असूली एवं अनुमान समेतलाई मध्यनजर गरि आगामी आ.व.२०७९।०८० का लागि राजश्वका निम्न नीति अवलम्वन गरिनेछ ।

१.आ.व.२०७८।०७९ मा लगाईएको एकीकृत सम्पतीकरलाई परिमार्जन सहित निरन्तरता दिईनेछ ।

२.करका दरमा बृद्धि गर्ने तर्फ भन्दा करका दायरा फराकिलो वनाउने तर्फ विशेष जोड दिइनेछ ।
३.गाउँपालिका भित्रका सबै किसिमका ब्यवशायहरुलाई करको दायरामा ल्याउदै ब्यवसाय करलाइ राजस्वको मुख्य स्रोत अर्न्तगत ल्याईनेछ ।
४. कर सचेतना कार्यक्रम मार्फत सबै नागरिकमा कर तिर्ने बानीको विकास गरिनेछ ।
५. कर संकलन तथा प्रतिवेदन प्रणालीलाई सूचना प्रविधिमा आधारित गराईनेछ ।
६. राजस्व असूलीमा बढावा दिनका लागि सचेतनात्मक, प्रवर्द्धनात्मक एवम् दण्डात्मक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
७. स्थानीय उत्पादनमा आधारित (कृर्षिजन्य, पशुजन्य र रोजगार सिर्जनामा योगदान दिने) पेशा, ब्यवशायहरुलाई प्रवर्द्धन गर्न विशेष छुट दिईनेछ ।

८.कर प्रशासन लाइ जवाफ देहि बनाउदै वडा कार्यालय बिषयगत शाखा तथा अन्य क्षेत्र बाट उठाइने राजस्व लाइ स्वच्छ, पारदर्शि तथा उत्पादन मुखि बनाइनेछ ।

९. वडा मा उठेको राजस्वलाइ ब्यक्ति स्वयंले चलाएको तथा अन्य ठाउमा लगानि गरेको पाइएमा कानून बमोजिम कारवाहि गरिने छ ।

(घ) करका आधारहरु

नेपालको संविधानले दिएको अधिकार, राजस्व सम्वन्धि अधिकार, कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा उल्लेख भए अनुसार करका आधारहरु तपसिल बमोजिम रहेका छन् ः

- ✓ सम्पत्ति कर
- ✓ घरवहाल कर
- ✓ ब्यवसाय कर
- ✓ भूमि कर (मालपोत)
- ✓ जडिबुटि, कवाडी, र जीवजन्तु कर
- ✓ विज्ञापन कर
- ✓ बहाल बिटौरी शुल्क
- ✓ पार्किङ्ग शुल्क
- ✓ घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क
- ✓ सवारी साधन कर
- ✓ सेवा शुल्क दस्तुर
- ✓ पर्यटन शुल्क
- ✓ फोहोरमैला ब्यवस्थापन शुल्क

(ङ) आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित कर तथा गैर कर राजस्व दर

अनुसूचि-१

आ.व.०७८/०७९ को लागि प्रस्तावित करको विवरण र करका दरहरु

सि.नं.	आ.व २०७८/०७९ मा लागु हुने एकिकृत सम्पत्ति करको दर	चालु आ.व. ७८।०७९ को दर	आ.व. २०७९/०८० को प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कैफियत

१.	१ देखि १ लाख सम्मको	५०	५०	गत आ.व.कै	
२.	१ लाख १ देखि २ लाख सम्मको	१००	१००		
३.	२ लाख १ देखि ३ लाख सम्मको	१५०	१५०		
४.	३ लाख १ देखि ४ लाख सम्मको	२००	२००		
५.	४ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	२५०	२५०		
६.	५ लाख १ देखि ७ लाख सम्म	३००	३००		
७.	७ लाख १ देखि ८ लाख ५० हजार सम्म	३५०	३५०		
८.	८ लाख ५० हजार १ देखि १० लाख सम्म	४००	४००		
९.	१० लाख १ देखि १२ लाख ५० हजार सम्म	५००	५००		
१०.	१२ लाख ५० हजार १ देखि १५ लाख सम्म	५५०	५५०		
११.	१५ लाख १ देखि १७ लाख ५० हजार सम्म	६५०	६५०		
१२.	१७ लाख ५० हजार १ देखि २० लाख सम्म	७००	७००		
१३.	२० लाख १ देखि २२ लाख ५० हजार सम्म	१२००	१२००		
१४.	२२ लाख ५० हजार १ देखि २५ लाख सम्म	१३००	१३००		
१५.	२५ लाख १ देखि २७ लाख ५० हजार सम्म	१४५०	१४५०		
१६.	२७ लाख ५० हजार १ देखि ३० लाख सम्म	१६००	१६००		
१७.	३० लाख १ देखि ३२ लाख ५० हजार सम्म	१७५०	१७५०		
१८.	३२ लाख ५० हजार १ देखि ३५ लाख सम्म	१८५०	१८५०		
१९.	३५ लाख १ देखि ३७ लाख ५० हजार सम्म	१९००	१९००		
२०.	३७ लाख ५० हजार १ देखि ४० लाख सम्म	२०००	२०००		
२१.	४० लाख १देखि ४२ लाख ५० हजार सम्म	२२५०	२२५०		
२२.	४२ लाख ५० हजार १ देखि ४५ लाख सम्म	२३५०	२३५०		

२३.	४५ लाख १ देखि ४७ लाख ५० हजार सम्म	२४००	२४००		
२४.	४७ लाख ५० हजार १ देखि ५० लाख सम्म	२५५०	२५५०		
२५.	५० लाख १ देखि ५५ लाख सम्म	२७००	२७००		
२६.	५५ लाख १ देखि ६० सम्म	३०००	३०००		
२७.	६० देखि १ लाख ६५ सम्मको	३२५०	३२५०		
२८.	६५ लाख १ देखि ७० लाख सम्मको	३५००	३५००		
२९.	७० लाख १ देखि ७५ लाख सम्मको	३७५०	३७५०		
३०.	७५ लाख १ देखि ८० लाख सम्मको	४०००	४०००		
३१.	८० लाख १ देखि ८५ लाख सम्म	४२५०	४२५०		
३२.	८५ लाख १ देखि ९० लाख सम्म	४५००	४५००		
३३.	९० लाख १ देखि ९५ लाख सम्म	४७५०	४७५०		
३४.	९५ लाख १ देखि १ करोड सम्म	५०००	५०००		
यस भन्दा पछाडी प्रति ५ लाखमा रु २५०। का दरले थप एकीकृत सम्पतिकर लाग्ने छ ।					

सम्पत्ति कर

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर रु. प्रति वर्ग मि.	प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कै
१	पक्की घर	RCC ढलान घर	१५	२०		
२	पक्की घर	माटो र ढुंगाले बनेको तर प्लाष्टर गरिएको	१०	१५		
३	कच्ची घर	माटो र ढुंगाले बनेको जस्ता पाताको छाना भएको	५	८		
४	कच्ची घर	माटो र ढुंगाले बनेको जस्ता छाना नभएको	५	५		

एकीकृत सम्पत्ति कर लागू भएमा सोही बमोजिम हुने ।

अनुसूची २

भुमि, घर जग्गा कर (वार्षिक)

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर (प्रति रोपनी)	प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कैफियत
१	मालपोत कर	अव्वल	२०	३०	व्यवसायीकरण	
		दोयम	१८	२५		
		सीम	१६	२०		
		चाहर	१२	१५		

अनुसूचि-३
घर जग्गा वहाल कर

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर	प्रस्तावित दर	पुष्टयाइ	कैं
१	वहाल कर	कोठा वा घर भाडाको	१०%	१०%	साविक बमोजिमकै कर	
घर वहाल करका लागि विभिन्न व्यवशायीक प्रयोजनका लागि प्रति कोठाको न्यूनतम भाडा दर देहाय बमोजिम हुनेछ ।						
क.	(क) श्रेणीका मुख्य बजार क्षेत्रमा मटेला ठाँटिबजार, र गाउंपालिका कार्यालय र वडा कार्यालय वरिपरिका क्षेत्र ।	आवास	५००	१०००		
		पसल/व्यवसाय	१०००	१५००		
		घुम्ती	५००	७००		
ख.	(ख) श्रेणीका अन्य मुख्य क्षेत्र	आवास	३००	५००		
		पसल/व्यवसाय	७००	१०००		
		घुम्ती	२५०	५००		

अनुसूचि-४
व्यवसाय कर (वार्षिक)

सि.न.	**विवरण**	**विस्तृत विवरण**	**दर**	**प्रस्तावित दर**	**पुष्टयाई**	**कैं**
१.	गल्ला किराना पसल	थोक	०	१०००		
		खुद्रा	०	५००		
		कम पूंजी भएका किराना (१ लाख भन्दा कम)	०	२००		
२.	कपडा/फेन्सी/जुत्ता चप्पल/व्याग, कस्टमेटिक पसल	थोक	०	१०००		
		खुद्रा	०	५००		
३	पार्लर तथा शैलुन व्यवसाय	पार्लर तथा कपाल काटने व्यवसाय	०	२००		
४	होटेल व्यवसाय	लजिङ फुडिङ सेवाको होटेल ।	०	१०००		
		खाना, होटेल ।	०	५००		
		चिया, नास्ता पसल	०	२००		
५	उद्योग	ठूला	२०००	२५००		
		मझौला	१५००	२०००		
		साना	१०००	१०००		
६	ढुंगा तथा गिट्टी, बालुवा, विक्री (प्रति टिप)	टेक्टर टिप्पर	० ०	३०० १०००		
७	कटाई सिलाई	टेलरिङ सुविधा	०	५००		
		साधारण सिलाई कटाई	०	२००		

८	मदिरा पसल	वितरक	०	१००००		
		थोक विक्रेता	०	५०००		
		खुद्रा विक्रेता	०	१५००		
९	औषधी, एग्रोभेट, आर्युवेदिक पसल	बढी पूंजी ५ लाख भन्दा बढी	०	३०००		
		कम पूंजी ५ लाख भन्दा कम	०	१५००		
१०	इलेक्ट्रोनिक पसल	बढी पूंजी ५ लाख भन्दा बढी	०	३०००		
		कम पूंजी ५ लाख भन्दा कम	०	१५००		
११	इलोक्ट्रोनिक व्यवसाय (हाउस वाइरिङ समेत)	बढी पूंजी ५ लाख भन्दा बढी	०	३०००		
		कम पूंजी ५ लाख भन्दा कम	०	१५००		
१२	स्वास्थ्य सेवा	निजी क्लिनिक	०	२५००		
		पोलिक्लिनिक	०	१००००		
		सामुदायिक अस्पताल	०	१५०००		
१३	पेट्रोलियम पदार्थ	ग्याँस सिलिण्डर सव डिलर	०	१५००		
१४	हार्डवेयर, मेशिनरी, स्यानिटरी, मार्वल, स्टिल, अल्मुनियम	थोक	०	३०००		
		खुद्रा	०	२०००		
१५	भाँडा पसल	थोक	०	१५००		
		खुद्रा	०	१०००		
१६	स्टेशनरी तथा पुस्तक पसल	थोक	०	१०००		
		खुद्रा	०	५००		
१७	फलफूल तथा तरकारी पसल	थोक	०	५००		
		खुद्रा	०	२००		
१८	पानी घट्ट	६ महिना भन्दा बढी चल्ने	०	१००		
		६ महिना भन्दा कम चल्ने	०	५०		
१९	वित्तीय क्षेत्र	वित्तीय संस्था, बैंक	०	५०००		
		बचत तथा ऋण सहकारी संस्था ।	७००	२०००		
		मनि ट्रान्सफर, लघु वित्त	०	१०००		
२०	शैक्षिक संस्था दर्ता	निजी शैक्षिक संस्था दर्ता प्रा.वि.	०	१०,०००		
		निजी शैक्षिक संस्था दर्ता आ.वि.	०	२०,०००।		
२१.	शैक्षिक संस्था (निजी) कक्षा थप	प्रति कक्षा संख्या	०	२,०००		
	शैक्षिक संस्था (सामुदायिक) कक्षा थप	प्रति कक्षा संख्या	०	१,०००		
२२.	मिल	कुटानी पिसानी	०	५००		
		कुटानी, पिसानी, पेलानी	०	१०००		
२३.	सुनचाँदी पसल	गरगहना निर्माण तथा खरीद विक्री	०	२०००		
२४.	मर्मत पसल	मोटरपार्टस विक्रि मर्मत	०	१०००		
२५.	पेन्टर पसल	साइनवोर्ड लेख्ने तथा पेन्टिङको काम गर्ने ।	०	५००		
२६.	निर्माण व्यवसाय	(घ) वर्गको निर्माण व्यवसाय दर्ता शुल्क ।	०	६,०००		
		निर्माण व्यवसाय नवीकरण सूचिकृत ।	०	३,५००		

२७.	नर्सरी	नर्सरी दर्ता	०	५००		
		नवीकरण	०	२००		
२८.	झोला कुम्लाको व्यापार	पटके शुल्क प्रति कुम्ला (रसिद अनिवार्य गाउँपालिका भर १५ दिनसम्म लागू हुने)	०	५००		
२९.	गाउँपालिकाभित्र अन्य ठाउँबाट विक्री गर्ने वा व्यवसायिक प्रयोजनका लागि ल्याइने ब्रोइलर कुखुरा ।	प्रति कुखुरा	०	२		
३०	टेन्ट हाउस	उच्च स्तर	०	१०००		
		न्यून स्तर	०	८००		
३१	कानुन अधिवक्ता		०	१०००		
३२	बीमा एजेन्ट		०	१०००		
३३	लेखापढी व्यवसाय		०	५००		
३४	लेखापरीक्षण	(ग) वर्ग	०	८००		
		(घ) वर्ग	०	५००		
३५	ढुवानी फर्म	सामान्य	०	५००		
		कम्पनी	०	८००		
३६	नापी व्यवसाय		०	२०००		
३७	अन्य नतोकिएको व्यवसाय	यस ऐनमा नतोकिएको बाहेक	०	१०००		

अनुसूचि-५
जडिवुटि कर, कवाडी र जीवजन्तु कर

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर	प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कैं
१	जडिबुटी	टिमुर, पखान वेद, काउलो लगायत सबै प्रकारका जडिबुटीको प्रति क्विन्टल	रु.१०	रु.१०		
२	काठ	प्रति क्यू फिट (गाउँपालिका भित्र)	०	रु.५		
		प्रति क्यू फिट (गाउँपालिका बाहिर निकासी गर्दा)	१०	रु.१५		
३	कवाडी माल	सिसा,कागज,वोतल,प्लास्टिक प्रति किलो ।	०	०।५ प्रतिशत		
४	खोटो	प्रति लिटर, प्रति किलो ।	५	रु.५		
५	जीवजन्तु कर	खसी, बाखा सानो र प्रति गोटा (३० केजी भन्दा माथि)	०	रु.२० रु.५०		
		राँगा, भैसी प्रति गोटा	०	रु.२००		
		कानुनले निषेध गरिएका बाहेक अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड,सिङ,छाला,प्वांख कूल मूल्यको	०	२ प्रतिशत		
६	सेलेट	प्रति घन मिटर	५०००	१००		
७	दाउरा	प्रति ट्याक्टर	५००	१००		
८.	अलैची मसलाजन्य	प्रति कि.ग्रा.	०	१		

अनुसूचि-६
सवारी साधन कर
(प्रदेश कानून बमोजिम)

अनुसूचि-७
विज्ञापन कर
(सार्वजनिक स्थलमा विज्ञापन वा साइन बोर्ड राखे बापत) (वार्षिक)

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर	प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कैं
१	होडिङ बोर्ड	प्रति वर्ग फिट	०	५०		
२	रंगिन विज्ञापन	प्रति वर्ग फिट	०	२५		
	अन्य पोष्टर पम्पलेट	प्रति वर्ग फिट	०	१०		

अनुसूचि-९
बहाल विटौरी शुल्क

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर	प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कैं
१.	मेला महोत्सव	प्रति दिन	०	५००		
२.	टहरा बनाई सार्वजनिक जग्गा वहाल (मुख्य बजार क्षेत्र)	वार्षिक प्रति वर्ग मि.	०	१०		
३	टहरा नबनाई सार्वजनिक जग्गा वहाल (मुख्य बजार क्षेत्र बाहेक)	वार्षिक प्रति वर्ग मि.	०	५		
४	सार्वजनिक स्थलमा ढुंगा, गिट्टी, बालुवा थुपारे बापत	प्रति दिन	०	२		

अनुसूचि-१०
पार्किङ शुल्क
(तोकिएको पार्किङ क्षेत्रमा मात्र)

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर	प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कैं
१	सवारी साधन दुई पांग्रे	प्रति घण्टा	०	५		
२	सवारी साधन चार पांग्रे	प्रति घण्टा	०	१०		
नोट :- सरकारी सवारी साधनलाई पार्किङ शुल्क नलाग्ने ।						

अनुसूचि-१२
सेवा शुल्क दस्तुर

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर	प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कैं
१ २	सिफारिस तथा प्रमाणित शुल्क । सिफारिस	नाता प्रमाणित ।		१५०		
		जन्म मिति प्रमाणित ।		१५०		
		विवाहित सिफारिस ।		१५०		
		अविवाहित सिफारिस ।		१५०		
		घर सिफारिस		१५०		
		व्यक्तिगत र पारिवारिक		१५०		

		विवरण ।				
		जीवितसंगको नाता प्रमाणित ।		१५०		
		मृतकसंगको नाता प्रमाणित		१५०		
		हकवाला वा हकदार		१५०		
		कागज वा मन्जुरीनामा		१५०		
		जग्गा मूल्यांकन सिफारिस प्रमाणित ।		१५०		
		आर्थिक अवस्था कमजोर, विपन्नता ।		५०		
		संरक्षक प्रमाणित ।		१५०		
		जग्गाको चार किल्ला		५००		
		नाम,थर,जन्म मिति एकै हो भन्ने प्रमाणित ।		१५०		
		आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्नता ।		१५०		
		अंग्रेजी माध्यममा सिफारिस वा प्रमाणित ।		३००		
		अपांग सिफारिस ।		०		
		नावालक परिचय पत्र ।		५०		
		व्यक्तिगत संरक्षक ।		५०		
		संस्थागत संरक्षक ।		१५०		
		नागरिकता सिफारिस ।		१५०		
		नागरिकता प्रतिलिपि		२००		
		छात्रवृत्ति		१५०		
		मोही लगत कट्टाको		१५०		
		व्यापार व्यवसाय वन्द भएको वा नभएको		१५०		
		मिलापत्रको कागज गराउने निवेदन दर्ता गर्न सिफारिस ।		१५०		
		निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार		०		
		पूर्जामा पक्की घर कायम गर्न सिफारिस ।		५००		
		पूर्जामा कच्ची घर कायम गर्न सिफारिस		२५०		
		अस्थायी, स्थायी बसोबास सिफारिस ।		२००		
		जग्गा दर्ता सिफारिस		१५०		
		जग्गा धनी पूर्जा हराएको		१५०		
		कित्ताकाट गर्न ।		१५०		
		नामसारी गर्न ।		१५०		
		राजिनामा ।		५००		
		बकसपत्र ।		३००		
		सर्जिमिन मुचुल्का		२५०		
		जग्गाको हक भोग		१५०		
		अंशबण्डा		३००		
		घर बाटो सिफारिस		१५०		

		उद्योग ठाउँ सारी गर्न		१५०		
		विद्यालय खोल्न सिफारिस		५००		
		विद्यालय कक्षा कोठा थप्न (प्रति कक्षा)		३००		
		विद्यालय ठाउँ सारी गर्न		३००		
		धारा जडानको लागि सिफारिस		१५०		
		विद्युत जडानको लागि		१५०		
		संस्था दर्ता सिफारिस		५००		
		कक्षा ८ को मार्कसिट प्रतिलिपि		३००		
		शिक्षक सरुवा सहमती/अनुमती (मा.वि.)		१५००		
		शिक्षक सरुवा सहमती/अनुमती (आ.वि.)		१०००		
		उद्योग दर्ता सिफारिस ठूला उद्योग		१५०		
		उद्योग दर्ता सिफारिस मझौला उद्योग		१५०		
		उद्योग दर्ता सिफारिस साना उद्योग		१५०		
		उद्योग दर्ता सिफारिस लघु उद्योग		१५०		
३	सेवा शुल्क	स्वास्थ सेवा निःशुल्क।		०		
		पशु सेवामा प्रति पशु		रु.१०		
		कृषि सेवा शुल्क		रु.१०		
		कृर्षि र पशु समूह दर्ता शुल्क		५००		
		समूह नवीकरण शुल्क		३००		
४	व्यक्तिगत घटना दर्ता जरिवाना शुल्क (३५ दिनभित्र निःशुल्क)	जन्म दर्ता		२००	प्रतिलिपी रु.५००।	
		मृत्यु दर्ता		२००		
		विवाह दर्ता		२००		
		बसाइसरी आउने		२००		
		बसाइसरी जाने		२००		
		सम्वन्ध विच्छेद		२००		
५	न्यायिक समिति दस्तुर।	निवेदन पेश गर्दा		१०५		
		प्रति उत्तर पत्र पेश गर्दा		१०		
		मेलमिलाप दस्तुर		२००		
		नक्कल प्रति पाना		१०		
६	भाडा	गा.पा. हल		१५००		
		वडा हल		१०००		

आ.व.२०७९।८० को नक्सा पास दस्तुर

सि.नं.	घरको वनावट	मूख्यवजार (मटेला) सडकको दायाँ वाँया नयाँवन्ने घरको प्रतिवर्ग फिट (रु.)	पिच सडकको दायाँवायाँ घरको प्रतिवर्ग फिट	अन्य सडक वा ठाँऊमा वन्ने घरको प्रतिवर्ग फिट (रु.)	
१	१.आर.सि.सि.ढलान				
	क.भुईतला	२।०	१।७५	१।	
	ख.प्रथम तला	२।३	१।८०	१।६०	
	ग.दोश्रो तला सो भन्दामाथि	२।४	२।२	१।९	
२	२.लोड वियरिङ वनावटको ढलान				
	क.भुईतला	१।९	१।७	१।२	
	ख.प्रथम तला	२।२	१।२	।९	
	ग.दोश्रो तला सो भन्दामाथि	२।३	२।१	१।७५	
३	३.ईटालाई सिमेन्ट मसला जोडाई गरी वनेको जस्ता पाता छाना भएको ।				
	क.भुईतला	१।२	।८५	।६०	
	ख.प्रथमतला	२।१	१।१	।८५	
	ग.दोश्रो तला सो भन्दामाथि	२।२	१।६५	१।२	
४	नक्सापास निवेदन फाराम रु.५००।	**रु.५००**			
	नक्सापास गर्दा रेखांकन (ले आउट) शुल्क				
	क.६५ वर्ग मि.सम्म	रु. ७००।००			
	ख.६६ वर्ग मि.देखी ९० वर्ग मि.सम्म	रु. १०००।			
	ग.९१ वर्ग मि.देखी ११५ वर्ग सम्म	रु. १२००।			
५.	पुराना घर अभिलेखिकरण दस्तुर	रु.१५००			

अनुसूची-१३
पर्यटन शुल्क

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर	प्रस्तावित दर	पुष्टयाई	कैं
१	दृश्यावलोकन	स्वदेशी प्रति दिन	०	१०		
		विदेशी प्रति दिन	०	१००		

२	अध्ययन भ्रमण	स्वदेशी प्रति दिन	०	१०		
		विदेशी प्रति दिन	०	१००		
नोट :- स्वदेशी विद्यार्थीलाई ५० प्रतिशत छुट । अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक, अति विपन्न व्यक्तिलाई प्रमाणका आधारमा निःशुल्क ।						

फोहोरमैला व्यवस्थापन शुल्क

सि.न.	विवरण	विस्तृत विवरण	दर	प्रस्तावित दर (वार्षिक) रु.	पुष्टयाई	कैं
१	होटल व्यवसाय	वार्षिक	०	५००		
२	पसल	वार्षिक	०	२००		
३	घरबाट निस्कने फोहोर	वार्षिक	०	१००		
नोट :- तोकिएको स्थान बाहेक जथाभावी फोहोर गर्ने, थुपार्ने कार्य गरेमा कानून बमोजिम थप जरिवाना गरिने ।						

(च) आगामी आ.व.को लागि अनुमानित कर तथा गैर कर राजस्व रकम

आय शिर्षक	आ.ब २०७७।०७८को अनुमान	उठेको राजस्व रकम	२०७८।७९ को अनुमान	उठेको राजस्व	२०७९।८०को अनुमान	
एकिकृत सम्पति कर	४४५०००	४५२०९५	५५००००	४०८२२८	५०००००	
भुमि तथा माल पोत कर	२३५०००	१४५०५५	२५००००	३३५९२०	४०००००	
घर बाहाल कर	९८५००	९१४५०	१२५०००	४३८३६	५५०००	
वहाल विटौरि कर	५०००	०	५००	०	१५००	
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	१२००००	१३७५४५	१५००००	५६३००	१५५०००	
सिफारिस दस्तुर	३२५४००	३५७५५५	२७५४००	२२०१२१	२५००००	
व्यत्तिगत घटना दस्तुर	११२६४९	९२९००	१३५६६०	१८८५००	२६००००	
नाता प्रमाणित दस्तुर	२७०००	२२४००	३००००	३५८७९	५००००	
अन्य मनोरञ्जन	०	०	२५०००	५००	२५०००	

कर						
अन्य स्रोत बाट प्राप्त रोयल्टि	०	०	२५००	४००	२५००	
न्यायिक दस्तुर	०	०	२५०००	३१५	२५०००	
परीक्षा शुल्क	०	०	२०००	१८००	३०००	
नक्सा पास दस्तुर	०	०	१५००	५००	२५००	
प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र जफत	०	०	१०००	१००	१५००	
व्यवशाय कर	०	०	१२००००	०	१५००००	
दहत्तर बहत्तर शुल्क	७५८०००	७५८०००	७५८०००	१२६०२	६१९०००	
	२१२६५४९	२०५७०००	२४५१५६०	१३०५००१	२५०००००	

छ) निष्कर्ष तथा सुझावहरु :-(नेपालको संविधानको एकल अधिकार सुची भित्र रहेको (अनुसूची-८) तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ (घ) मा उल्लेख भए अनुसार ब्यक्तिको चल, अचल सम्पत्तिमा लाग्ने मालपोत, घरजग्गा, सम्पत्ति कर, वहालबाट हुने आम्दानी कर, ब्यवसाय कर र सिफारिस लगायतका दस्तुरबाट स्थानीय तहले एकल रुपमा आम्दानी प्राप्त गर्न सक्ने ब्यवस्था छ भने वन रोयल्टी, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, मनोरन्जन कर, सवारी साधन कर लगायतका करहरु प्रदेश सरकारसँग सयुँक्त रुपमा आम्दानी गर्न सक्ने ब्यवस्था छ ।

स्थानीय सरकार संचालनमा आएपछि यस निकायको राजस्व आम्दानी विगतका आ.व. मा सकारात्मक दिशातर्फ बढेको भएता पनि यस आ.व.मा विश्वमा देखिएको कोभिड १८ को दोश्रो भेरियन्ट भित्रिएकाले देशब्यापी रुपमा भएको लकडाउनका कारण कार्यालय समेत संचालन नभएको अवस्थामा असूल हुनुपर्ने कर असूल समेत भएको देखिदैन । साथै गाउँपालिका भित्रका सवै किसिमका पेशा तथा ब्यवशाय गर्ने ब्यवशायीहरुलाई करको दायरामा आवद्धता गर्न नसकिएकाले करको दायरा कम भएको देखिन्छ । आगामी दिनमा कर प्रणाली र आम्दानीलाई थप ब्यवस्थित गर्न गाउंपालिकाको तर्फबाट केही सुधारोन्मुख कदमहरु चालेको खण्डमा गाउंपालिकाको आन्तरिक आयमा बढोत्तरी हुनुका साथै देशकै कर प्रणाली प्रशासनमा टेवा पुग्ने निष्कर्ष समितिको रहेको छ । जसका लागि देहायका सुझावहरु दिएका छौं ।

- ✓ सबै किसिमका गाउँपालिका भित्रका ब्यवसायीहरुलाई अनिवार्य ब्यवसाय दर्ता गर्ने ।
- ✓ कर प्रणालीमा सुधार गर्न नवीनतम सुचना प्रविधि अवलम्वन गर्ने ।
- ✓ पालिकामा दर्ता भएका सबै प्रकारका ब्यवसायीलाई नवीकरण गर्दा कर चुक्ताको प्रमाण पत्र अनिवार्य गर्ने ।
- ✓ कर चेतना अभिवृद्धिका लागि प्रवर्द्धनात्मक, सचेतनात्मक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- ✓ निर्यात प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण गर्ने ।
- ✓ वन तथा जडिबुटी पैठारीमा इलाका वन तथा डिभिजन वन र प्रदेशसंग समन्वय गर्ने ।
- ✓ राजस्व आम्दानीको मासिक विवरण प्रकाशन गर्ने ।

- ✓ कर प्रशासन, व्यवस्थापन लगायतका राजस्वसँग सम्वन्धित तीनवटै सरकारले तर्जुमा गरेको कानुनको कार्यान्वय गर्न प्रवर्द्धनात्मक र दण्डात्मक नीति अवलम्बन गर्ने ।
- ✓ स्थानीय उत्पादन र रोजगारीमा टेवा पु-याउने उद्योग, व्यवसायलाई निश्चित अवधिसम्म कर छुटका साथै प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ✓ गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७८ बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनै किसिमको कर छुट नदिने ।
- ✓ व्यवसाय कर लाइ कर राजस्वको अभिन्न अंगको रुपमा प्राथमकितामा राख्दै आगामि आ.ब देखि यो कर राजस्वलाइ पूर्णै रुपमा लागु गर्ने ।
- ✓ कार्यरत जनशक्तिको क्षमता विकास गर्ने ।
- ✓ सुचना प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाहमा जोड दिने ।

उल्लेखित सुझावहरुलाई समयसापेक्ष कार्ययोजना सहित क्रियाकलापमा रुपान्तरण गरी व्यवहारमा अवलम्वन गरेमा गाउंपालिकाको आन्तरिक राजस्व चलायमान भई वृद्धि हुनेछ भन्ने अपेक्षा समिति मार्फत गरेको छौ ।

<u>प्रतिवेदक</u>

कैलाश गौतम

राजस्व शाखा प्रमुख

चिङ्गाड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
स्वास्थ्य शाखा
आ.व. २०७९/८० को प्रस्ताबित बार्षिक कार्यक्रमहरु तथा बजेट अनुमान

सि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	बार्षिक कार्य लक्ष्य		कैफियत
		परिमाण	बजेट	
	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम			
१	मातृशिशु, बाल स्वास्थ्य र परिवार नियोजन सेवा प्रबर्द्धनका लागि सरोकारवालासंग अन्तरक्रिया र योजना निर्माण	५	१००	
२	गर्भ तथा प्रसुति जांच कोसेली कार्यक्रम (खाजा खर्च)	३००	२४०	
३	ग्रामिण अल्टासाउण्ड कार्यक्रम संचलान तथा ब्यबस्थापन		२००	
४	सुरक्षित मातृत्व तथा पोषण कार्यक्रम प्रबर्धनका लागि आमा समुह अभिमुखिकरण	३०	६०	
५	पोशिलो खाना प्रदर्शनी	३०	६०	
	खोप तथा गाउँघर क्लिनिक सेवा		०	
१	गाउँघर क्लिनिक तथा खोप क्लिनिक संचालन यातायात खर्च	२०४	१०२	
२	स्वास्थ्य संस्था गाँउघर क्लिनिक तथा खोप क्लिनिक व्यवस्थापन सामाग्री खरिद	१	१००	
	मानसिक रोग सेवा		०	

१	मानसिक समस्या मनोसामाजिक परामर्श तथा मानसिक स्वास्थ्य शिबिर	२	२००	
२	सि.एम.सि.नेपाल संग साझेदारी	१	३००	
	महिला स्वास्थ्य स्वंयम सेविका		०	
१	महिला स्वास्थ्य स्वंयम सेविका लाई सम्मान तथा पुरस्कृत गर्ने	१८	३६	
२	महिला स्वास्थ्य स्वंयम सेविका लाई मासिक संचार खर्च	६२	१४९	
३	महिला स्वास्थ्य स्वंयम सेविका अर्धवार्षिक समिक्षा	२	२३८	
४	महिला स्वास्थ्य स्वंयम सेविका संग मासिक समिक्षा तथा क्षमता अभिवृद्धि बैठक खाजा खर्च	६२	१४९	
	उपचारात्मक सेवा		०	
१	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा औषधि,औजार तथा उपकरण खरिद	३	३५००	
२	औषधि , खोप तथा आवश्यक सामाग्री ढुवानी तथा भाडा		१५०	
३	नेपाल सरकारले निशुल्क गरेका कडा रोगहरु तथा HIV/AIDS को उपचारको लागी यातायात खर्च	५	५०	
४	पालिका एंवम स्वास्थ्य संस्थाहरुमा जगेडा औषधि तथा सामाग्रीको व्यवस्थापन	१	१००	
५	जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य शिबिर	६	३००	
६	जनरल/ बिशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर	३	४००	
७	स्वास्थ्य सेवा लाई थप प्रभावकारी गराउनका लागी सार्वजनिक विदाका दिन सेवा दिए वापत स्वास्थ्यकर्मिलाई प्रोत्साहन खाजा	८०	२००	
८	पाठेघर तथा पिस्टुला स्किनिङ्ग क्याप	५०	२००	
	आकस्मिक सेवा		०	
१	स्वास्थ्य संस्थामा आकस्मीक चक्रकोष	५	५०	

२	रात्रिकालिन खाजा खर्च	१८००	२००	
	प्रवर्द्धनात्मक सेवा		०	
१	प्राथमिक आखा उपचार तथा मोतिबिन्दु अप्रेसन शिबिर	१	२००	
३	मुख स्वास्थ्य जाँच तथा दन्त सेवा शिबिर	२	२००	
	महामारी व्यवस्थपान कार्यक्रम		०	
१	पालिका स्तरिय विपद् तथा माहामारी व्यवस्थापन , प्रतिक्रिया एंवम आकस्मीक योजना तयारी	१	४०	
	स्वास्थ्य व्यवस्थापन कार्यक्रम		०	
१	छपाई, मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री खरिद	२	२००	
२	इन्धन खर्च		१००	
३	स्वास्थ्यकर्मीहरुको मासिक समिक्षा , चौमासिक समिक्षा र वार्षिक समिक्षा र पालिका स्तरमा स्वास्थ्य संस्थाहरुको डाटा भेरिफिकेशन	१२	२००	
४	पालिकाको बार्षिक प्रतिवेदन तयार खर्च	१	४०	
५	स्वास्थ्य संस्था संचालन व्यवस्थापन अनुदान	११	३००	
६	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा औजार उपकरण खरिद	१	२००	
७	स्वास्थ्य सुचना प्रणाली व्यवस्थापन	१	७०	
८	संचार खर्च		२५	
९	स्टेचर खरिद	५०	३००	
३३	दैनिक भ्रमण खर्च		१५०	
३३	मेशिनरी, औजार उपकरण तथा फर्निचर मर्मत खर्च	१	१००	

३३	स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा व्यवस्थापन समिति र गुणस्तर सुधार समितिका पदाधिकारिहरुको अभिमुखिकरण	७	१००	
३३	स्वास्थ्य शिक्षा,सुचना तथा संचार		५०	
१४	Digital operating system स्थापना तथा संचालन		३००	
१५	बिबिध		२५०	
	परिवार नियोजन तथा प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रम		०	
१	स्याटलाईट क्लिनिक	४	२००	
	स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम		०	
१	विपन्न, असहाय , असक्त र अति गरिबलाई विमितका रुपमा बिशेष अनुदान	२००	५००	
२	स्वास्थ्य बिमा साक्षरता कार्यक्रम		३००	
	आयुर्बेद तथा नागरिक आरोग्य सेवाकेन्द्र तर्फ		०	
१	अत्याबश्यक आयुर्बेद औषधि खरिद		२९०	
२	पन्चकर्म संचालन तेल,स्वेदन द्रब्य तथा अन्य सामाग्री खरिद		५०	
३	पाईल्स, फिस्टुला, फिसर स्किनिङ्ग क्याम्प तथा छारसुत्र कार्यक्रम		५०	
४	बिध्यालय आयुर्बेत तथा योग शिक्षा कार्यक्रम		३०	
५	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेबिकाहरुसंग आयुर्बेद सेवा तथा जडिबुटि सम्बन्धि सचेतना मुलक कार्यक्रम		३०	
	कुल जम्मा		**११३५९**	

चिङ्गाड गाउँपालिका

आ व २०७९।०८० को शिक्षा शाखाको प्रस्तावित बार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट

सि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	कार्यान्वयन हुने स्थान	जम्मा	श्रोत
१	पढाइ ब्यबस्थापन अनुदान	चिङ्गाड गाउँपालिका	१,१०,००,०००/-	वित्तिय समानीकरण
	पढाइ ब्यबस्थापन अनुदान	चिङ्गाड गाउँपालिका	२००००००	आन्तरिक स्रोत
	पढाइ ब्यबस्थापन अनुदान	चिङ्गाड गाउँपालिका	३००००००	राजश्व वाडफाड
२	आधारभुत तह उत्तिर्ण परिक्षा सञ्चालन	चिङ्गाड गाउँपालिका	१५००००	राजश्व बाडफाँड
	अक्षय कोष मार्फत अध्यक्ष नमुना विद्यालय सचालन	चिङ्गाड गाउँपालिका	२५००००००	वित्तिय समानीकरण
३	कार्यक्रम कार्यान्वयन अनुगमन तथा सुपरिबेक्षण	चिङ्गाड गाउँपालिका	२०००००	राजश्व बाडफाँड
४	प्र अ बैठक भत्ता तथा खाजा यातायात खर्च	चिङ्गाड गाउँपालिका	३५००००	राजश्व बाडफाँड
५	शैक्षिक क्यालेन्डर निर्माण	चिङ्गाड गाउँपालिका	७००००	वित्तिय समानीकरण
६	उत्कृष्ट बिद्यालय प्र अ ,शिक्षक, स.का, कर्मचारी पुस्कार	चिङ्गाड गाउँपालिका	१००००	राजश्व बाडफाँड
७	राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड खेलकुद कार्यक्रम	चिङ्गाड गाउँपालिका	१०००००	राजश्व वाडफाँड
८	कार्यालय सुचना ब्यबस्थापन	चिङ्गाड गाउँपालिका	१०००००	राजश्व वाडफाड
९	गाउँ शिक्षा समिती बैठक सञ्चालन	चिङ्गाड गाउँपालिका	२०००००	राजश्व वाडफाड
१०	गाउँपालिका अध्यक्ष कप खेलकुद कार्यक्रम	चिङ्गाड गाउँपालिका	२०००००	राजश्व वाडफाड
११	प्राविधिक धार सञ्चालन भएका बिद्यालयलाइ प्रोत्साहन कार्यम	चिङ्गाड गाउँपालिका	६०००००	वित्तिय समानीकरण
१२	चकमुक्त बिद्यालय कार्यक्रम	चिङ्गाड गाउँपालिका	३०००००	राजश्व बाडफाँड
१३	**प्रविधीमैत्री विद्यालय वा विद्यालयमा सोलार ,प्रिन्टर ,ल्यापटप ब्यबस्थापन**	चिङ्गाड गाउँपालिका	३०००००	वित्तिय समानीकरण
१४	शिक्षकको क्षमता विकास तालिम तथा प्रबोधिकरण कार्यक्रम	चिङ्गाड गाउँपालिका	२०००००	राजश्व बाडफाँड
१५	विद्यालयमा प्रकोप क्षति न्युनिकरण तथा मर्मत कार्यक्रम	चिङ्गाड गाउँपालिका	३०००००	वित्तिय समानीकरण
१६	शैक्षिक प्राश्वचित्र र शैक्षिक योजना छपाइ	चिङ्गाड गाउँपालिका	२०००००	राजश्व वाडफाड
१७	गरिब जेहेन्दार,दलित अपाङ्ग बिद्यार्थीका लागी छात्रबृत्ति कार्यक्रम	चिङ्गाड गाउँपालिका	२०००००	राजश्व वाडफाड
१८	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र ब्यबस्थापन	चिङ्गाड गाउँपालिका	१५००००	राजश्व बाडफाँड
	विविध	चिङ्गाड गाउँपालिका	७००००	राजश्व बाडफाँड
कुल जम्मा			१९७००००००	

आ व २०७९।०८० को प्रस्तावित बार्षिक कार्यक्रम

चिङ्गाड गाउँपालिका कृषि विकास शाखा

अवलचिङ्ग, सुर्खेत

क.सं	कार्यक्रम/कृयाकलाप	इकाई	आ.व. २०७९/८० को लक्ष्य		कैफियत
			वार्षिक लक्ष्य		
			परिमाण	बजेट	
१	२	३	४	६	
क)					
अ.	**पूजीगत खर्च अन्तरगतका कार्यक्रमहरु**				
१	थ्रेसर मेसिन बितरण ५० प्रतिशत अनुदानमा	संख्या	१	१५०	**वित्तिय समानीकरण**
	पुंजिगत कार्यक्रमको जम्मा			**१५०**	
आ.	**चालु खर्च अन्तरगतका कार्यक्रमहरु**				
१	**ब्यवसायिक युवा लक्षित कार्यक्रम**				
१.१	सिताके च्याउ खेती कार्यक्रम संचालन	संख्या	१	३००	**राजश्व वाडफाड**
१.२	युवा लक्षित तरकारी खेती खेती	संख्या	६	३००	**राजश्व वाडफाड**
	यस आयोजनाको जम्मा			**६००**	
२	**साझेदारिमा कार्यक्रम संचालन**				
२.१	सरकारी,गैरसरकारी,सहकारी,संस्था संग साझेदारीमा कार्यक्रम	संख्या	१	१७००	**वित्तिय समानीकरण**
	यस आयोजनाको जम्मा			**१७००**	
३	**ब्याबसायिक फलफूल बिस्तार आयोजना**				
३.१	५० प्रतिशत अनुदानमा फलपुल बिरुवा वितरण।	संख्या	२	५००	**राजश्व वाडफाड**
३.२	नर्सरी प्रर्बदन कार्यक्रम	संख्या	२	२००	**राजश्व वाडफाड**
३.४	पुराना पकेट निरन्तरत्ता कार्यक्रम	संख्या	२	२००	**राजश्व वाडफाड**
३.५	आलु खेति बिस्तार कार्यक्रम	संख्या	१	४००	**वित्तिय समानीकरण**
३.६	पुराना फलफुल बगैचा ब्यबस्थापन	संख्या	१	१००	**राजश्व वाडफाड**
३.७	खाद्यान्न तथा तरकारी बालि बिउ उत्पादन	संख्या	१	२०५	**वित्तिय समानीकरण**
३.८	फलफुल विकास कार्यक्रम (ड्रयागन फल)	संख्या	२	१००	**राजश्व वाडफाड**
३.९	बृहत नर्सरी स्थापना सहयोग भैरब मा.वि. वडा नं. ५	संख्या	१	६००	**वित्तिय समानीकरण**
३.१	तरकारी विउ विजन वितरण			२५०	**वित्तिय समानीकरण**
३.११	आकस्मिक बाली संरक्षण कार्यक्रम		२	२००	**वित्तिय समानीकरण**
	यस आयोजनाको जम्मा			**२७५५**	
४	**माटो तथा मलखाद ब्यबस्थापन**				
४.१	भरर्मिड. ब्याड निर्माण	संख्या	२.००	१००	**वित्तिय समानीकरण**
४.२	माटो सिविर संचालन	संख्या	१	१००	**राजश्व वाडफाड**
	यस आयोजनाको जम्मा			**२००**	

५	**प्राविधिक सेवा टेवा आयोजना**				
५.१	बालि कटानी कार्यक्रम	संख्या	२	५०	**राजश्व वाडफाड**
५.२	अगुवा कृषक तालिम पालिका स्तरिय	संख्या	१	१००	**राजश्व वाडफाड**
५.३	स्वयमसेवक परिचालन कार्यक्रम	संख्या	१२	९००	**राजश्व वाडफाड**
५.४	किवी पकेट कार्यक्रम	संख्या	१	५००	**वित्तिय समानीकरण**
५.५	सुन्तला कागती पकेट कार्यक्रम	संख्या	१	४००	**वित्तिय समानीकरण**
५.४	स्थलगत घुम्ती तालिम	संख्या	४	५०	**राजश्व वाडफाड**
	यस आयोजनाको जम्मा			२,०००	
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा				**७४०५**	
ग) पूजीगत र चालु खर्चको कुल जम्मा				**७,९९५**	
घ)	कार्यक्रम संचालनका लागि अनुगमन,मूल्याकंन तथा दैनिक भ्रमण खर्च	संख्या	३	३००	**राजश्व वाडफाड**
ड.	संचार महशुल (मासिक)	पटक	३	१५	**राजश्व वाडफाड**
च	कार्यालयको कार्यक्रम संचालनका लागि गाडी तथा मोटरसाइकलाका लागी इन्धन	पटक	३	७०	**राजश्व वाडफाड**
छ	गाडी, मोटरसाइकल, फर्निचर, कम्प्युटर आदी सामाग्रीहरुको संचाल तथा मर्मत संभार	पटक	३	५०	**राजश्व वाडफाड**
ज	कार्यालय समबन्धी खर्च स्टेशनरी र मसलन्द	पटक	३	५०	**राजश्व वाडफाड**
झ	कृषि बिकास समिती बैठक संचालन	पटक	३	६०	**राजश्व वाडफाड**
ञ	बिबिध खर्च कार्यालयमा चियापान	पटक	३	५०	**राजश्व वाडफाड**
ट	**जम्मा खर्च**			**५९५**	
ठ) कूल जम्मा खर्च (ग+ट)				**८,०००**	

चिङ्गाड गाउँपालीका

गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय

पशु सेवा शाखा

अवलचिङ्ग, सुर्खेत

चिङ्गाड गाउँपालिका

प्रस्तावित बार्षिक कार्यक्रम

क.सं	कार्यक्रम/कृयाकलाप	इकाई	आ.व. २०७९/८० को लक्ष्य बजेट		कैफियत
			परिमाण	बजेट	
१	२	३	४	६	
अ	**चालु खर्च अन्तरगतका कार्यक्रमहरु**				
१	**पशु स्वास्थ्य सेवा उपचार कार्यक्रम**			०	
१.१	आकास्मिक पशु रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	पटक	१	१००	राजश्व बाडफाड
१.२	पशु सेवा केन्द्र र वडा मार्फत औषधी खरीद वितरण	पटक	३	६००	वित्तिय समानीकरण
२	**प्रयोगशाला सेवा कार्यक्रम**			०	राजश्व बाडफाड़ण
२.१	आधारभुत प्रयोगशाला स्थापना	संख्या	१	९००	वित्तिय समानीकरण
३	**पशु सेवा प्रसार कार्यक्रम**			०	
३.२	गा पा स्तरिय ३ दिने गाईभैसि, बाख्रा / कुखुरा पालन तालीम	पटक	३	३००	राजश्व बाडफाड
३.४	५० प्रतिशत अनुदानमा १०० प्रतिशत बोयर बोका वितरण	संख्या	३	३००	वित्तिय समानीकरण
३.५	माछा फार्म प्रवद्धन कार्यक्रम	संख्या	५	३००	वित्तिय समानीकरण
३.६.	स्थलगत घुम्ति तालिम	पटक	२०	१५०	राजश्व बाडफाड
३.६	स्तर उन्नति भएका बाटाहरुमा घाँसको विउबाट बृक्षरोपण	पटक	१	२००	राजश्व बाडफाड
३.७	उत्पादनमा आधारित किसान प्रोत्साहन कार्यक्रम			९००	
४	**डेरी पकेट कार्यक्रम दुधमा आत्मनिर्भर स्वयमसेवक सहीत**	**संख्या**	२	**१५००**	वित्तिय समानीकरण
६	**पशु आहारा विकास कार्यक्रम**			०	
६.१	सिजन अनुसार घाँसको विउ विरुवा वितरण	कि.ग्रा.	७००	२००	राजश्व बाडफाड
६.२	कार्यक्रम सामाग्री ढुवानी	संख्या	३	८०	राजश्व बाडफाड
७	**सरकारी गैरसरकारी संस्थाहरु सग साझेदारी कार्यक्रम**			**९००**	वित्तिय समानीकरण
८	**प्राविधिक सेवा, टेवा तथा अन्य कार्यक्रम**			०.००	
८.२	पशु स्वास्थ्य शिबिर। एकिकृत शिविर	पटक	२	१६०.००	राजश्व बाडफाड
९.३	गाँउपालिका स्तरी पशु विकास समिति बैठक	संख्या	३	६०	राजश्व बाडफाड

९.४	जुनोटिक रोग सम्वन्धी स्कुल शिक्षा कार्यकम	पटक	६	३०	राजश्व वाडफाड
९.६	रेबिज रोग नियन्त्रणका लागी खोप कार्यक्रम	पटक	१	१५०	राजश्व वाडफाड
९.१	कृषक अबलोकन भ्रमण	पटक	१	६५०	राजश्व वाडफाड
क) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा				७,४८०	राजश्व वाडफाद्ढ
१०	दैनिक भ्रमण खर्च	संख्या	३	२५०	राजश्व वाडफाड
११	एफ. एम. सुचना प्रकाशन सामाग्री निर्माण	संख्या	३	३०	आन्तरिक स्रोत
१२	संचार खर्च	पटक	३	१५	राजश्व वाडफाड
१३	ईन्धन खर्च	पटक	३	७५	राजश्व वाडफाड
१४	सवारी साधन मर्मत खर्च	पटक	३	५०	राजश्व वाडफाड
१५	कार्यालय तथा मसलन्ध खर्च	पटक	३	५०	राजश्व वाडफाड
१६	विविध खर्च	पटक	३	५०	राजश्व वाडफाड
ख)	**जम्मा खर्च**			**५२०**	
ग) जम्मा वजेट (क+ख)				८,०००	

चिंगाड गाउँपालिका महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण इकाईको आ.व. २०७९।०८० को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम					
सि.नं.	कार्यक्रम /क्रियाकलाप	एकाई	वार्षिक लक्ष्य		**श्रोत**
			परिमाण	बजेट	
क)	**महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम**				
	वडास्तरीय महिला समुह समिति गठन तथा ३ दिने पालिकास्तरीय अनुशिक्षण तालिम	पटक	१	३५,०००।	**राजश्व बाडफाड**
	सासु बुहारी अन्तरक्रीया कार्यक्रम (वडास्तरीय)		१	१५००००	**राजश्व बाडफाड**
	नेर्तत्व तथा क्षमता विकास	पटक	१	**२,००,०००**	**राजश्व बाडफाड**
	बिपन्न महिलाका लागी आयआर्जन	पटक	१	**२५००००**	**वित्तिय समानीकरण**
ख.	**बालबालिका सम्बन्धि कार्यक्रम**				
	बालकोष स्थापना	पटक	१	४००००	**वित्तिय समानीकरण**
	अनाथ तथा जोखिममा रहेका बालबालिकालाइ सहयोग	पटक	१	२)))))	**राजश्व वाडफाड**
	बाल विवाह , बालश्रम र छढपडी प्रथा न्युनीकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण, सचेतना र सन्देशमुलक प्रकाशन तथा प्रसारण		१	१०००००	**राजश्व वाडफाड**
	बाल क्लब/ सञ्जालका पदाधिकारीहरु बीच अन्तक्रीया तथा नेतृत्व विकासका लागी सहयोग		३	१०००००	**राजश्व वाडफाड**
	जनप्रतिनिधी , कर्मचारी र सरोकारवालाहरुलाइ बालअधिकार सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम	पटक	१	१०००००	**राजश्व वाडफाड**
ग.	**अपाङ्गता सशक्तिकरण कार्यक्रम**				**राजश्व वाडफाड**
	अपाङ्ग भएका ब्यक्तीहरुका हक अधिकार सम्बन्धी जनप्रतिनीधी कर्मचारी र सम्बन्धीत ब्यक्तीहरुबिच अन्तरक्रीया	पटक	१	१०००००	**राजश्व वाडफाड**
	ग र घ बर्गका अपांगता भएका ब्यक्तीहरुका लागी आयआर्जन कार्यक्रम	पटक	१	**२०००००**	**राजश्व वाडफाड**
	अपागता भएका ब्यक्तीहरुका लागी सहायक सामाग्री वितर०	पटक	१	१०००००	**राजश्व वाडफाड**
घ.	**ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धि कार्यक्रम**				**राजश्व वाडफाड**
	ज्येष्ठ नागरिक प्रति बुहारीको भुमिका, ज्येष्ठ नागरिकको अनुभव आदान प्रदान(वडास्तर)	पटक	१	**२०००००**	**राजश्व वाडफाड**
	दिवसीय कार्यक्रम				**राजश्व वाडफाड**
	लैङ्गिक हिसा बिरुद्धको १६ दिने अभियान , सामाजिक कुरीती तथा कुसंस्कार - जनप्रतिनिधी, कर्मचारी र सरोकारवालाहरुसंग अन्तरकिया)	पटक	१	१०००००	**राजश्व वाडफाड**
	अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय दिवस तथा	पटक		**१३५०००**	**राजश्व वाडफाड**

	अभियान				
	अपांगता परिचय पत्र समन्वयन समिती , बालअधिकार समिती, लैगीक हिसा निवारण समिति बैठक			१५००००	**राजश्व वाडफाड**
	अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा भ्रमण	पटक	१	५००००	**राजश्व वाडफाड**
	कार्यालय संचालन	पटक		५००००	**राजश्व वाडफाड**

७८५०००